

LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

NO. 44 ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, LAPKRIČIO [NOVEMBER] 3, 1978 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ METAI 67-IEJI

KRISLAI

Sukrėtė ir pakeitė pasaulį
Zymus pajamų sumažėjimas
Susitikime sekmadienį
Dar mūsų vajuos reikalais
Apie gražųjį Lietuvos
kampelį

A. BIMBA

Prieš 61 metus lapkričio pradžios audringomis dienomis Rusijoje lankėsi žymusis Amerikos žurnalistas John Reed. Sugrįžęs aprašė knygoje "Ten Days That Shocked the World" (Dešimt dienų, kurios sukūrė pasaulį). Kaip žinia, jis knygoje plačiai ir nepaprastai vaizdingai apibūdino socialistinės revoliucijos, kuri istorijon lėjo Spalio Socialistinės Revoliucijos pavadinimu, eigą ir jos laimėjimą.

Tai buvo įvykis, kuris, kaip jau dabar visi žino ir mato, ne tik sukūrė, bet ir pakeitė pasaulį. Komunistų su Leninu priešakyje vadovaujamas, jis pirmą kartą žmonijos istorijoje sukūrė darbo liaudies valstybę ir aukštai iškėlė socializmo vėliavą, po kuria šandien jau tvarkosi ir gyvena vienas žmonijos ketvirtadalis.

Baisu ir pagalvot, kaip šiandien mūsų pasaulis atrodytų, jeigu ta socialistinė revoliucija nebūtų 1917 m. įvykusi Rusijoje ir atkėlus vartus į naują, socialistinį rytuų. Labai galimas daktas, kad šiandien visame pasaulyje siautėtų baisūs, kruvinas fašizmas-hitlerizmas.

Kokia laiminga mūsų lietuvių tauta, mūsų Lietuva, kad ir jinai šiandien priklauso tai socialistinių tautų šeimai ir gyvena tuo naujuoju, socialistiniu gyvenimu.

Tai nėra mūsų sugalvotas prasimanymas, bet valdiška duomenimis pagrįsta tikrovė, kad šios šalies darbo liaudies ekonominis gyvenimas laipsniškai dar vis tebesunkėja. Federalinio Darbo Departamento statistikų biuras savo vėliausiam pranešime pripažįsta, kad per paskutinius dvylika mėnesių darbininkų realios algos, tai yra tikrosios pajamos, dėka kainų ir infliacijos kilimo, sumažėjo net 3.3 procento. Ir Darbo Departamentas net nežada, kad tas mažėjimas bus sulėtintas, jau nekabant apie jo sustabdymą.

Visi šio didmiesčio ir jo plačių apylinkių "Laisvės" skaitytojai, visi jos simpatikai ir kiti geros valios lietuviai, kuriems tik sąlygos leidžia, esate nuosirdžiausiai kviečiami šį sekmadienį (lapkričio 5 d.), dalyvauti mūsų metiniame koncerte. Susitikime, pasisveikinsime, pasiklausysime gražių dainų ir pasivaišinsime. Užtikrinu, kad visa ši gražiai ir linksmai praleista popietė ilgai pasiliks jūsų atmintyje.

Jau įžengėme į paskutinį "Laisvės" vajuos mėnesį. Pagal nutarimą, jis baigsis gruodžio pradžioje.

Brangūs drauge, ar brangi drauge, ar atlikai savo pareigą, ar jau kuo nors prisidėjai prie vajuos pasiekimo? Pagalvok, nebeatidėliok!

Dar vis negalime didžiutis

Už lėktuvų nelaimės kaltas "užkeikimas"?

Brunswick, Maine. — Čia veikia didžiulė karinių lėktuvų bazė. Ji aptarnauja net 125 lėktuvų. Be kitų pareigų, viena tų lėktuvų pareigų esanti stebėti ir sekti tary-

Adm. Ralph Hedges

Tarybinis lėktuvas išgelbėjo 10 amerikiečių

Adak, Alaska. — Spalio 24 čia įvyko labai skaudi nelaimė su Jungtinių Valstijų laivyno lėktuvu, kurio įguloje buvo 15 žmonių. Skubiai pribuvęs tarybinis žvejybinis laivas 10 jų išgelbėjo, bet 5 nuskendo. Surasti trys lavonai ir kartu su gyvaisiais igulos nariais paimti, bet dviejų žuvusių lavonai dingo.

Žymiai sumažėjo širdies priepuoliai

Nacionalio širdies, plaučių ir kraujo instituto direktorius Dr. Robert Lecy praneša, kad 1977 metais nuo širdies priepuolio mirimų skaičius buvo net 16,000 mažesnis negu 1976 m. Pernai nuo širdies priepuolio mirė tik 959,000. Sumažėjimo priežastis nenustatyta, kol kas nežinoma.

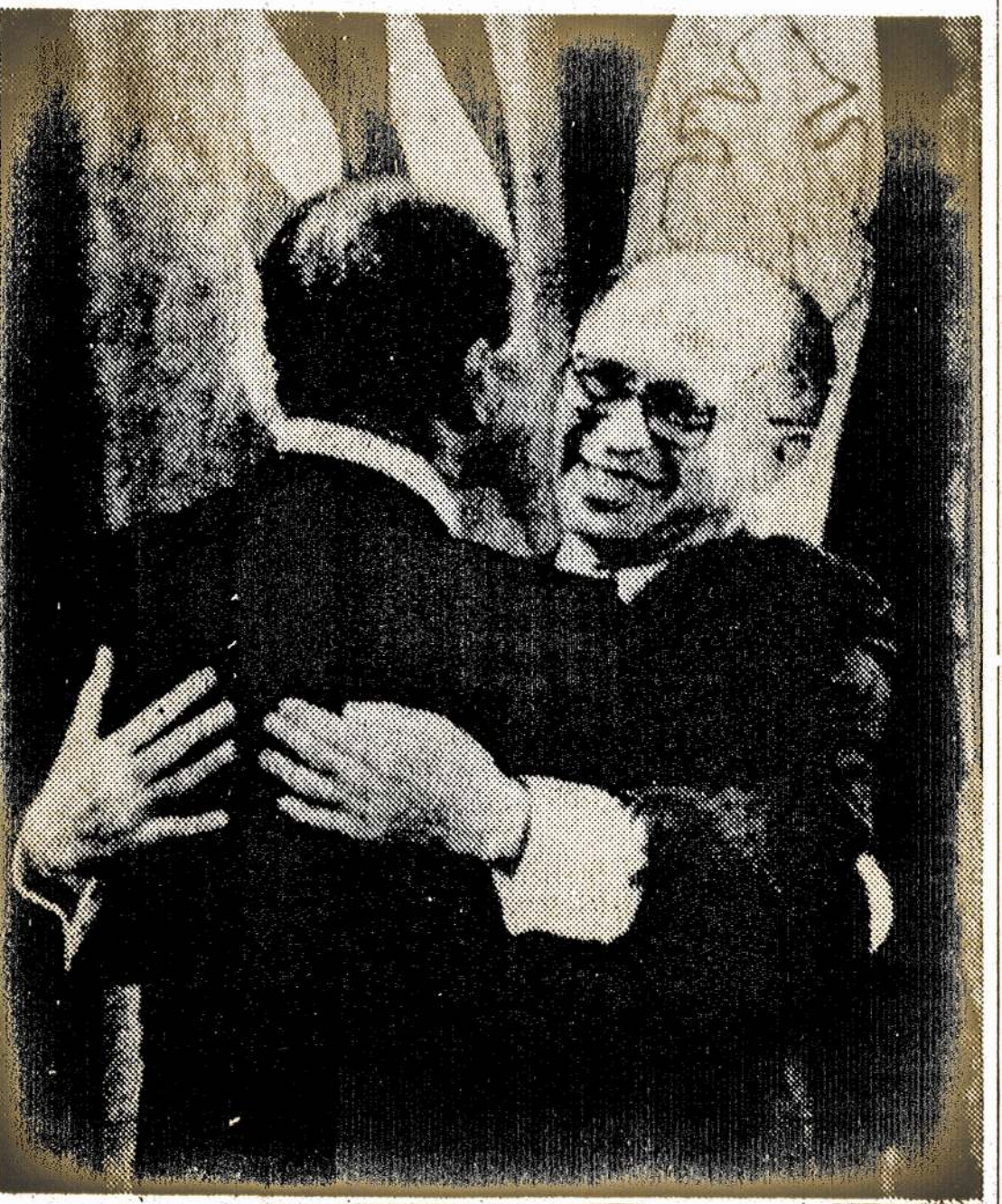
iki šiol pasiektais laimėjimais. O reikia, kad vajuos pavyktų visu šimtu procentų.

Prieš keletą dienų gavau iš Lietuvos autografo už nepaprastai rūpestingai paruoštą ir gražiai išleistą brošiūrą "Rokiškis." Rokiškio miestas labai gerai žinomas ir arti man, labai, labai senais laikais, baigęs Panemunėlio pradinę mokyklą, jame atlikau egzaminus. Niekados nepamiršiu to mano pirmo susitikimo su Rokiškiu.

Prašau nors keliais trumpais sakiniiais ir jus susipažinti su šiuo žavinguoju mūsų gimtojo krašto kampeliu. Brošiūros autorius Vytautas Gasiūnas apie jį sako:

"Rokiškio kraštas lyg miniatiūrinė Lietuva. Rytinė jo dalis—kalvos ir ežerai—primena Aukštaitiją, o nuo Sarnų ežero Rokiškio link prasižemėja lyguma, kartojanti vidurio Lietuvos. Vakarinė rajono dalis su Moškėnų pilikalniu, keliomis neaukštomis kalvelėmis, ežerėliais ir vingiuojančiu Nemunėliu tarsi nukelia mus į Zemaitiją. Ne vien peizažas primena miniatiūrinę Lietuvą, o ir rajono žemėlapiu kontūras, gamybinį jėgų išdėstymą. Si įvairovė telpa tik 1806 kv. km. teritorijoje, kurioje gyvena apie 50 tūkstančių žmonių." Sirdingai dėkoju Vytautui už šio puikaus leidinio prišuntimą ir padovanojimą.

Jiem paskirta Nobelio Taikos Premija

Oslo. — Norvegiškasis Nobelio Taikos Premiją paskyrė Egipto prezidentui Sadat ir Izraelio premjerui Begin. Su premija duodama ir \$165,000 dovana. Jiedu premiją pasidalins.

Komitetas sako, kad jis nutarė jiems paskirti premiją už jų pasidarbavimą Camp David taikos Vidurio Rytuose projekte. Be to, apdovanojimas juos paskatinsias dar energingiau dirbti pasiekti šiame mūsų pasaulio kampe pilnos taikos. Tuo tarpu, kaip žinia, daugelio šalių vadovybių supratimu, Sadatas ir Beginas ne tik nedavė Vidurio Rytams taikos, bet su savo manevrais dargi labai pakenkė taikos pasiekimo reikalams. Dėl jų tų Camp David derybų ir susitarimų, Vidurio Rytuose visa padėtis yra žymiai pablogėjusi.

Kaltina ir smerkia miesto merą

Camden, N. J. — Šio miesto mokytojų unija (Camden Education Association) kaltina miesto merą Angelo Erchetti, kad jis yra pasiryžęs jį uniją sunaikinti. Jis įkalinio streikuojančiųjų mokytojų vadus ir jų bauginimu verčia juos priimti kontraktą, kuriam mokytojai griežtai priešingi. Įkalinta net 17 unijos vadų.

Unija miesto merą ir apšvietos tarybą skundžia federalinei valdžiai. Mokytojai reikalauja jiems algas pakelti 6.4 procento. Jiems simpatizuoja ir juos remia kiti darbininkai.

Manila. — Praeitą savaitę Filipinuose laike didelės audros žuvo 13 žmonių.

Šioje šalyje visų darbų 40 proc. priklauso moterims

Jungtinių Valstijų Darbo Departamentas praneša, kad šiandien šioje šalyje visų darbų jėgų net 40 procentus sudaro moterys. Tas reiška, kad iš kiekvienų 10 darbininkų 4 yra moterys.

Iš Darbo Departamento vėliausiam pranešime paskelbtų statistikų taip pat sužinome, kad šiandien Amerikoje yra 41 milijonas darbininkų. Tai reiškia, kad net 49 procentai visų moterų dirba už algą. Įdomu ir tas, kad vis daugiau ir daugiau moterų stoja į darbo jėgas. Pav., per paskutinius 12 metų darbininkų skaičius šioje šalyje paugo net 14 milijonų, tuo tarpu darbininkų

skaičius tepaaugo 9 milijonais. Dar daugiau. Iš Darbo Departamento sužinome, kad, vidutiniai, šiandien Amerikos darbininkė jau uždirbanti 63 procentus Amerikos darbininko algos, o prieš 20 metų teuzdirbdavusi 60 procentų. Tai esanti "gera pažanga."

Maskva. — Sulaukęs 82 metų mirė žymus Tarybų Sąjungos veikėjas Anastasas Mikoyan. Palaikiai iškilmingai palaidoti Novodevichy kapinėse, kur amžinai ilsisi daugelis kitų buvusių veikėjų.

Prezidentas pasirašė Humphrey-Hawkins bilį

Washingtonas. — Kongresas priėmė ir prez. Carteris jau pasirašė taip vadinamą "Humphrey-Hawkins Full employment Bill" ir jį padarė šalies įstatymu. Dabar tikslai lieka jį vykdyti.

Tačiau reikia žinoti, kad Kongreso priimtas ir prezidentas pasirašytas bilius beveik nepanašus į originalų veik ne nepanašus į originalų bilį, kokį buvo senatoriai Humphrey ir Hawkins pasiūlė. Originaliam bilijui buvo kalbama apie siekimą visus bedarbius arpuipinti darbu ir šioje šalyje visiškai panaikinti nedarbą. Dabartiniame bilijui apie tokį tikslą nė nekabama. Jame kalbama tiksliai apie siekimą nedarbą sumažinti iki 4 procentų visų darbų jėgų, o infliacija iki 3 procentų.

Liudnos žinios

Iš Kalifornijos gavome žinią, kad mirė "Laisvės" korespondentas ir rėmėjas Ignas Kamarauskas. Jis mirė spalio 16 d. po ilgos ir sunkios vėžio ligos. Reiškiame gilia užuojautą šeimai ir artimiesiems.

Spalio 19 d. "Vilnius" redakcijos narys, senas mūsų judėjimo veteranas Jonas Mažeika bedirbdamas sune galavo ir tapo išvėžtas į ligoninę. Šią žinią rašant dar neturėjome žinių apie jo sveikatos stovį. Linkime draugui Mažeikai greit stiprėti ir grįžti prie savo atsakingų pareigų.

Susiorganizuos ir privers derėtis

Charleston, West Virginia. — Šios valstijos gubernatorių John D. Rockefeller pareiškė, kad kol jis bus gubernatoriumi, jokių kolektyviškų derybų su valstijos tarnautojais (darbininkais) nebus. Na, ir iki šiol nė vieno valstijos departamento viršininkai nesitarė su savo tarnautojais dėl jų algų bei darbo sąlygų.

Kaip žinia, West Virginia valstijoje yra 87,000 tokių darbininkų. Juos sudaro mokytojai, policininkai, ugniagesiai. Kiekvienas septintas valstijoje darbininkas yra tos kategorijos darbininkas. Gubernatoriaus Rockefellerio toks nusistatymas privertė tuos darbininkus pradėti organizuotis. Tam darbui praversti tuoj susidarė specialus komitetas. Jo šūkis: Mes dar šiemet priversime valdžią su mumis derėtis dėl algų ir darbo sąlygų!

Lisbon, Portugalija. — Prezidentas Antonio Ramalho Eanes paskyrė Carlos da Mota Pinto sudaryti naują vyriausybę. Tai bus šešta vyriausybė po 1974 revoliucijos, kuri nuvertė fašistinę diktatūrą. Pinto politikoje esąs nepriklausomas. Jis dar tik 42 metų amžiaus.

Gub. J. D. Rockefeller

RAGINA VANDENĮ VISUR FLUORIDUOTI

Praeityje buvo plačiai skelbiama, kad fluoriduotas geriamasis vanduo žmonėse pagimdo vėžį. Bet pravesti platūs tyrinėjimai parodė, kad tokio pavojaus nėra, kad mirtingume nuo vėžio nėra jokio skirtumo tarp tų miestų, kur vanduo yra fluoriduojamas ir tų, kuriuose nėra fluoriduojamas.

Tuo tarpu fluoriduotas vanduo padeda apsaugoti žmogaus dantis nuo gedimo. Todėl dabar pradėta kampanija už geriamąjį vandens fluoridavimą visur.

TARYBŲ LIETUVOJE SVEČIAI IŠ TOLIMOJOS LAOSO

Dvi dienas Tarybų Lietuvoje viešėjo Laoso—TSRS draugijos delegacija, vadovaujama šios draugijos viceprezidento, Laoso LDR sveikatos apsaugos ministro pavaduotojo K. Phonseno. Delegacijos sudėtyje buvo draugijos valdybos nariai—Laoso aukščiausiojo liaudies susirinkimo nutariamojo komiteto narys Ch. Sukasionas ir Vientiano miesto sveikatos apsaugos administracinės valdybos vedėja U. Khamphui.

Pirmą viešnagės dieną svečiai iš tolimojo Laoso susitiko su Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos prezidiumo pirmininku R. Petrausku, žiūrėjo dokumentinius filmus apie Tarybų Lietuvą. Be to, draugija susitiko su respublikos sveikatos apsaugos ministro pirmuoju pavaduotoju M. Zaikausku. M. Zaikauskas plačiai papasakojo apie sveikatos apsaugą Lietuvoje.

Jauna Laoso respublika, išsilaisvinusi iš Prancūzijos protektorato ir amerikiečių intervencijos, pradėjo socialistinio-demokratinio savo šalies pertvarkymus. Šalies sveikatos apsaugos sistemoje šiuo metu pirmoje vietoje—kūrimas akušerinių-felčerių punktų. Medikai iš Laoso daugiausia domėjosi šiuo punktu veikla Lietuvoje.

Kauno klinikinėje ligoninėje delegacija susitiko su ligoninės vyr. gydytoju P. Jasiūnu ir prof. J. Blužu, apžiūrėjo naują kardiologinį centrą, išsikūrusį prie klinikinės ligoninės.

Delegacijos vadovas K. Phonsenas, išvykdamas iš Tarybų Lietuvos, nuosirdžiai padėkojo už priėmimą ir suteiktas galimybes susipažinti su sveikatos apsauga mūsų respublikoje. Visa tai bus svečiams labai naudinga jų tolesniame darbe savo šalyje.

Loreta Pakerytė
"Gimtasis kraštas"

Laosiečiai susipažįsta su Vilniumi. R. Vilavičiaus nuotr.

LAISVĖ

LITHUANIAN
WEEKLYPUBLISHED BY THE LITHUANIAN
COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$10.00	United States, per 6 months	\$5.50
Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	\$5.50
Foreign countries, per year	\$12.00	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Gal ne tiek juos pagerbti,
kiek išgelbėti

Suteikimas Nobelio Taikos Premijos Izraelio premjerui Menahem Beginui ir Egipto prezidentui Sadatui sukėlė visą eilę įdomių klausimų. Štai vienas bene pats įdomiausias: Kodėl jiems premija suteikta kaip tik dabar? Juk jie darbo dar nebaiigė—taika tarp Izraelio ir Egipto dar nepadarėta, net nepasirašyta? Juk dar visko gali būti. Antai jų apdovanojimo išvakarėse buvo iš Washingtono pranešta, kad derybos beveik pakrikusios, kad prez. Sadatas įsakė Egipto delegacijai grįžti namo, nes jis yra labai įtužęs, kad Izraelio kabinetas nutarė izraelitų sodybas Izraelio okupuotose arabų teritorijose vakarinėje Jordano upės pusėje dar praplėsti, kad apie tos teritorijos sugražinimą arabams negali būti nė kalbos, o premjeras Beginas pasakė, kad Jeruzalimo miesto dalis, kuri priklausė arabams, yra Izraelio ankesuojama visiems laikams ir t. t.

Padėtis pasidarė labai įtempta ir kritiška. Tačiau, matyt, pastebėjo Norvegijos Nobelio Premijos Komitetas ir nusprendė panaudoti Taikos premiją situacijai pataisyti. Ir štai staiga pranešimas iš Oslo, kad Beginas ir Sadatas apdovanojami Taikos premija. Ir tuoj padėtis pasitaiso: Sadatas atsileidžia ir Egipto delegacija palieka Washingtono deryboms tęsti. Beginas sveikina Sadatą, o Sadatas Beginą. O prezidentas Carteris iškiliai dar kartą abudu palaimina.

Kaip ir kuo šios jų derybos iš tikrųjų baigsis, šiuos žodžius rašant sunku pasakyti. Galgi Taikos Premija iš tikrųjų ir paveiks Vidurio Rytams Izraelio-Egipto susitarimui.

Pavojingas prezidento ėjimas

Prezidentas Carteris labai skubiai pasirašė Kongreso priimtą bilį, kuriame skiriami net 3 milijonai dolerių neutronine bomba gaminti. Tai ne tik klaidingas, bet ir labai pavojingas ėjimas. Tarptautinių santykių atžvilgiu, tai reiškia padidinimą ginklavimosi varžybų. Tarybų Sąjunga ir visos socialistinės pasaulis nebeturės pasirinkimo: jis irgi turės didinti savo branduolinį ginklavimąsi. Ir tai vyksta kaip tik tuo laiku, kai visos pasaulis tikisi ir laukia tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų susitarimo dėl strateginių ginklų apribojimo priėmimo ir pasirašymo SALT II.

Šio biliaus pasirašymas nesuderinamas ir su šios šalies vidiniais interesais. Juk yra tiek daug socialinių reikalų, kuriems, pats prezidentas sako, stoka lėšų. Bet štai net trys milijonai dolerių bus išmesti nereikalingam ir pavojingam ginklų gaminti! Pačios valdžios duomenimis ir pripažinimu, net 35 milijonai amerikiečių skęsta skurde. Juk tais trimis milijonais dolerių būtų galima jų daug aprūpinti žmoniškai gyvenimu. Bet mūsų įstatymų leidėjai ir prezidentas tokiems reikalams neturi lėšų, nes jas sušeria ginklavimosi pabaisai. Kokia tragedija! Kokia beprotybė!

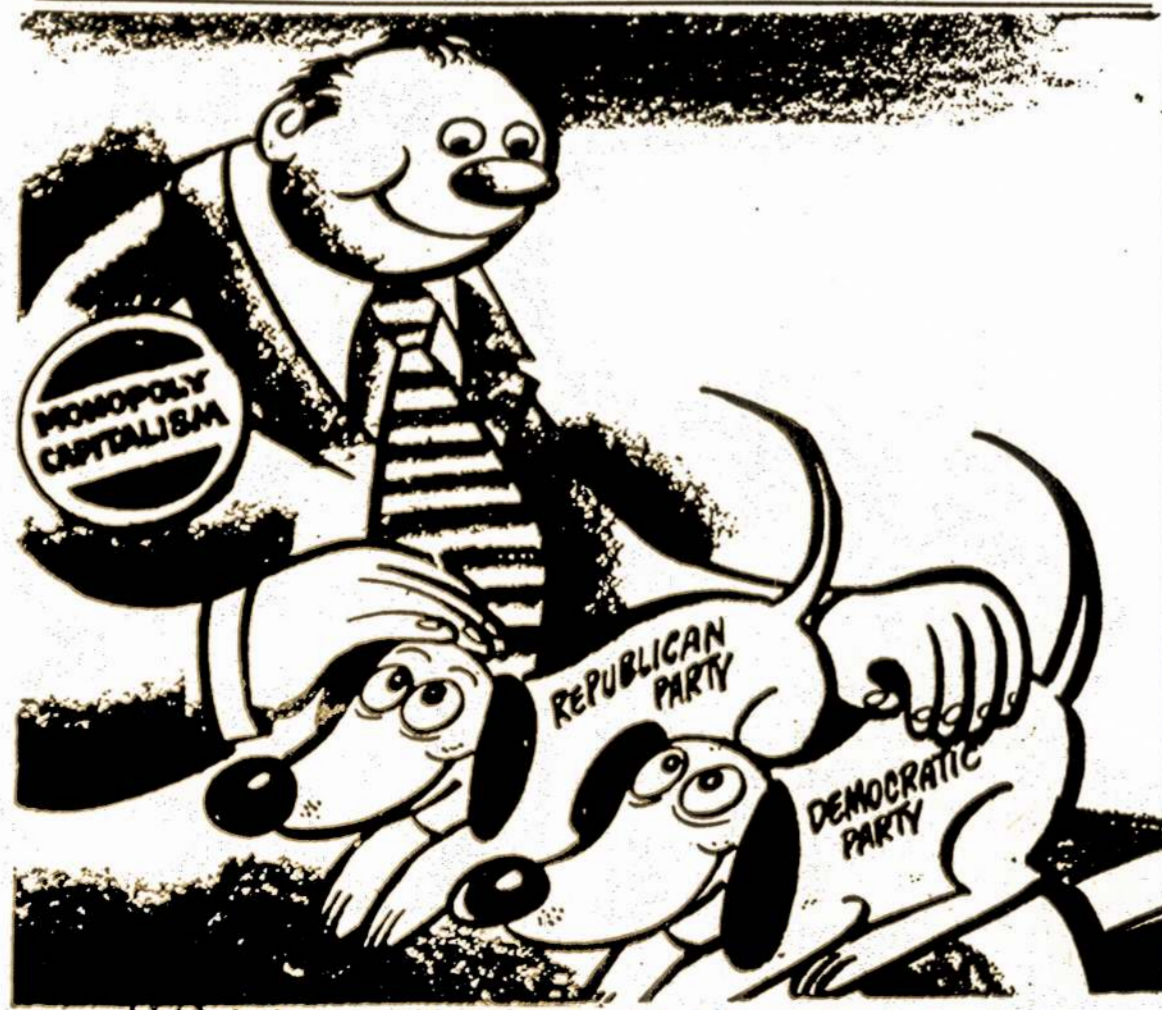
Juo toliau, tuo blogiau . . .

Tik šiomis dienomis Darbo Departamentas paskelbė savo raportą apie kainų padėtį rugsėjo mėnesį. Iš jo sužinome, kad jos pakilo net 8 (aštuoniolika) procentais. Tai beveik dvigubai didesnis už pakilimą rugpjūčio mėnesį ir net trigubai už liepos mėnesį. Jeigu panašiai kainos kils per šiuo metų likusius tris mėnesius, tai šiemet kainos bus visais 10 procentų aukštesnės, negu buvo pernai.

Tas pats ir su infliacija. Tas pats Darbo Departamento raportas parodo, kad per šiuo metų infliacija pirmuosius devynis mėnesius pakilo 9.6 procento.

Neturime naujų duomenų apie nedarbą lygi visoje šalyje. Bet vėliausias N. Y. Valstijos Darbo Departamento raportas parodo, kad nedarbo lygis New Yorko mieste per rugsėjo mėn. žymiai pakilo ir pasiekė 8.5 procentų visko darbo jėgą. Siame mūsų didmiestyje šiandien yra 307,500 bedarbių.

Kyla kainos ir infliacija, auga bedarbių skaičius. Ir dar vis nėra jokios vilties, kad padėtis pasitaisys, kad artimoje ateityje geresnių laikų saulė patekės. Juo toliau, tuo blogiau ir sunkiau.

Abidvi šios partijos jam lygiai paklusios ir ištikimos

Kas ką rašo ir sako

KELETAS PASTABŲ APIE
TARYBINĮ GYVENIMĄ
IR JO BŪDĄ

Su dideliu susidomėjimu skaitome dienraščyje "Tiesa" (spalio 5 d.) vedamąjį "Tarybinis gyvenimo būdas," kuriame, tarp kitko, pabrėžiama:

"Jaunoji karta pasakojimą apie tai, kaip gyveno tėvai iki atkuriant Lietuvos Tarybų valdžią, klausosi stebėdamasi. Ne visi vaikai galėjo mokytis—stigo mokyklų, o darbo žmogui—ir pinigų užmokėti už mokslą. Darbininkai persekiojo baimę netekti darbą. Valsietis vis baiminosi ir antstolio, ir varžytinių . . ."

Radijus, spauda atneša žinias apie padėtį šiuo dienų kapitalistiniame pasaulyje. Fabrikantai išmeta į gatves naujus šimtus darbininkų, pasmerkdamai juos bedarbio daliai. Žmogaus vertę išnaudojimoje visuomenėje lemia turtas. Saujelė pinigų čia gyvena viskuo pterkė, o tūkstančiai jų išnaudojamųjų neretai stokoja ir duonos karnio.

Pokario metais gimusiai kartai sunku tai ir įsivaizduoti: tarybinis žmogus gyvena visai kitokiomis sąlygomis, visai kitokioje visuomenėje. Visai kitoks jo gyvenimo būdas. Išvystytas socializmas Tarybų šalies piliečiams suteikia iki šiol neregėtas galimybes, socialistinis gamybos būdas užtikrina nuolatinių ekonominių žengimų ir priekį, sukuria vis gerėjantį materialinį gyvenimą, įvertina pasitikėjimą savo jėgomis.

Mes didžiuojamės, kad gyvename Tarybų šalyje. Kolektyviškumo ir draugystės aplinka, visų tautų susiteikimas ir glaudus bendradarbiavimas padeda siekti vis naujų aukštumų, sudaro plačias galimybes kiekvienam visuomenės nariui atskleisti visus savo sugebėjimus, nuolat tobulėti.

Socializmas atskleidė naujus akiračius kultūrai ugdyti, sudarė sąlygas mokslui klestėti, išugdė naujus žmonių tarpusavio santykius. Mano ir mūsų, vieno žmogaus ir visuomenės interesai—šios sąvokos mūsų šalyje surado jungiamąjį ryšį. Ir tai pasirodė be galo galinga kuriamoji jėga, padedanti asmenybei siekti savo pilnatvės. Mūsų gyvenimo būdas reikalauja gerbti kito žmogaus interesus, griežtai pasisako prieš tuos individus, kurie bando imti iš visuomenės, nieko jai neduodami.

Darbas socializmo sąlygomis vis labiau tampa ne tik pragyvenimo šaltiniu, bet ir moralinio pasitenkinimo būtinybe. Socialistinė visuomenė yra vienintelė žmonių visuomenė, kurioje žmogaus darbas yra laisvas nuo išnaudojimo."

VIS DARJ APIE
NAUJĄJĄ PIETIŲ

Chicago kunigų organe "Draugas" (spalio 21 d.) skaitome:

"Gal daug kas turėjo troškimą, kad Krokuvos arkivyskupas kardinolas Karolis Wojtyla taptų popiežium, bet niekas nesitikėjo ir nelaukė, kad jis bus išrinktas. 455 metų popiežiai visą laiką buvo italai. Nė vienas žurnalistas neminėjo jo kaip kandidato į popiežius. Jeigu jau būtų renkamas ne italas, tai visų akys buvo nukreiptos į Angliją, Prancūziją, gal į Ameriką ar Argentiją, bet tik ne į socialistinius kraštus. Žinia, kad kardinolas Karolis Wojtyla išrinktas popiežium, visus mus nepaprastai nustebino, ir nežinojome, kaip reaguoti. Po paskelbimo

ir naujojo popiežiaus Jono Pauliaus II palaiminimo Romos miestui ir pasauliui vis dar atrodo, kad tai netikra ir neįtikėtina.

Neapsakomai džiaugiasi ir didžiuojasi visa lenkų tauta, kad po tūkstančio metų nuo Lenkijos krikšto ji susilaukė prieš visą pasaulį tokios garbės, apie kurią gal ne vienas lenkas svajojo, bet nesitikėjo."

"Draugas" pripažįsta, kad kardinolai, balsuodami už Karolį Wojtylą, vadovavosi politiniais sumetimais. Girdi: "Visoms toms problemoms spręsti ir vadovauti Bažnyčiai nepaprastai sunkiose aplinkybėse bus labai tinkamas Jonas Paulius II. Italijoje yra labai stipri komunistų partija. Ji yra antroji po krikščionių demokratų ir didžiausia komunistų partija Vakarų Europoje. Italai, sprenddami socialinius ir politinius klausimus, mažai klausė popiežiaus balso. Atrodo, kad jie svetimtaučio popiežiaus, kuris gali kalbėti apie komunizmą, kaip jis pats ji yra matęs ir patyręs, daugiau klausys ir priims jo patarimus."

Lietuviškieji tėveliai, matyt, labai norėtų, kad Jonas Paulius II aplankytų ir Tarybų Lietuvos sostinę. "Draugas" sakoma:

"Krokuvos lenkai turi didelės simpatijas lietuviams ir Lietuva žiūri su istorine nostalgija. Jonas Paulius II gal norės aplankyti ir Vilnių, kur yra Aušros Vartų stebuklingas paveikslas. Toks apsilankymas būtų Lietuvai ne tik istorinis, bet būtų ir ženklas, kad popiežius rūpinasi Lietuvos tikinčiaisiais. Jam niekas negalėtų padaryti priekaišto, kad jis bendradarbiauja su komunistine vyriausybe ar yra apgaunamas."

KRITIKUOJA CARTERIO
PROGRAMĄ

Pažangiečių dienraštis "Daily World" (spalio 24 d.) savo vedamajame "Jobs and Prices" (Darbai ir kainos) sako:

"Administracija sako, kad ji turi naują programą kovai su infliacija. Bet tos toji programa yra niekas daugiau, kaip tęsimas politikos neduoti algoms kilti. Jai nepavyks, kaip nepavyko Nixonui, kai jis ją bandė. Yra programa, kuri pavyktų. Ji sukurtų naujų darbų ir sulaukytų infliaciją. Trumpesnė darbo savaitė nesumažina algų, milijonus bedarbių aprūpintų darbais. Nukirtimas militarinių išlaidų ir ty pinigų išleidimas statybai ir kitoms reikalingoms socialinėms programoms taip pat sumažintų infliaciją ir sukurtų naujų darbų. Pakelimas mokesčių turčiams ir sumažinimas jų darbo žmonėms taip pat sumažintų infliaciją. Atsiekimui šių konstruktyviškų tikslų reikalinga nepriklausoma politinė partija," formoje plačios darbo unijų ir kitų laudies organizacijų koalicijos, planuotos neseniai Detroite įvykusioje konferencijoje."

Praeitą savaitę prezidento Carterio paskelbtoje programoje kovai su infliacija ne užsimenama apie trumpesnę darbo savaitę arba mažinimą militariniams reikalams lėšų.

ITUŽUSIO KLERIKALO
PIKTI SAPALIOJIMAI

Brooklyno pranciškonų organo "Darbininkas" redaktorius savo spalio 20 dienos vedamajame "Važiukite i Lietuvą!" dar kartą piktai prakeikia visus, kurie susitinka ir pasikalba su i Ameriką atvykusiais svečiais iš Lietuvos arba pataria Ame-

LAISKAI

Kaune apsilankius

Gerbiamoji leva!

Taip susidėjo aplinkybės, kad, Jums lankantis Lietuvoje, negalėjom pasimatyti. Aš buvau išvykęs iš Vilniaus į kaimą. Savo paskutiniąją knygą "Žmonės, kuriuos pažinojau" (kuria Vytautas Alseika Jums rodė) išsiunčiau. Manau, kad jau būsite gavusi, o jei ne, tai greit pasieks.

Dabar šiek tiek papasakosiu, ką paskutiniu laiku patyriau. Spalio pradžioje lankiausi Kaune ir užtrukau penkis dienas. Mažonu buvo pabuvoti jaunystės mieste, tik gaila, kad, vaikščiodamas Laisvės aleja, jau mažai sutikau pažįstamų—vieną kitą. Bet ir tai smagu: pasikalbėjom apie praeitį, apie bendrus pažįstamus.

Kas vakarą ėjau į dramos teatrą pasižiūrėti spektaklių. Mačiau du verstinius dalykus ir du originalius—J. Grušo "Unija" ir Keturakio "Amerika pirtyje." Pastarasis spektaklis buvo skirtas

Aktoriaus Antano Barčo
jubilejui

Taigi buvo minimos aktoriaus Antano Barčo 50 metų amžiaus ir 20 metų scenos darbo sukaktuvės. Aktorius—dailus vyras, simpatiškos išvaizdos. A. Barčas—ne tik teatro aktorius. Estijos TSR "Talinfilmo" studijos kino juostose "Audrų krantais", "Kruvinas akmuo" ir "Saltinis miške" jis sukūrė pagrindinius vaidmenis, kurie išgarsino aktorį, suteikė jam galimybę susitikti su idomiomis kūrinybėmis asmenybėmis.

A. Barčas taip pat vaidinęs lietuviškuose kino filmuose, kaip "Niekas nenorėjo mirti," "Akmuo ant akmens," "Sodybų tuštėjimo mygas" ir kituose. 1976 m. Rytos kino studija pakvietė jį pagrindiniam vaidmeniui dviejų serijų kino filme "Mirtis po

rikos lietuviams aplankyti savo gimtąjį kraštą ir susipažinti su nūdieniu jame gyvenimu. Sutanuotas pranciškonas šaukia:

"Važiukite i Lietuvą! Atvažiuokite i Lietuvą! Mes pasirūpinsime, kad viską patys pamatytumėte,—pastarųjų dviejų mėnesių laikotarpyje, važinėdami po visą Ameriką, žymesniuosis Amerikos lietuvių kultūrininkus ragino du komunistinio režimo Lietuvoje ramsčiai—Vytautas Kazakevičius ir Vytautas Širijos Gira."

Išniekinę ir apmelavę tuos du žymius lietuvių tautos sūnus, jis savo nešvarią burną atidaro prieš savusius, kurie su tais ir kitais svečiais iš Lietuvos susitiko bei kalbėjosi ir dabar taip pat pataria Amerikos lietuviams nesibijoti aplankyti Lietuvą. Girdi, dar nieko blogo, "kad daugelis mūsų kultūrininkų kontaktų neįvengė, su jais kalbėjosi ir diskutavo." Blogiau, kad jų garbei buvo ruošiamos šaukšniškos puotos ir jie pagerbti kaip garbingi Lietuvos žemės sūnus. Dar blogiau, beveik neįtikėtina, kad tiems sovietiniams pasiuntiniams pavyko surasti naivuolių, kurie, jiems išvažiavus pas savo darbdavius, jų darbą tęsia, verbuodami keleivius i Lietuvą: "Važiukite i Lietuvą ir patys pamatysite, koks Lietuvoje visose srityse progresas."

Mes, žinoma, šiltai sveikiname tuos kultūrininkus, kurie ne tik nebevyksta kontaktų su savo gimtuoju kraštu bei su iš jo atvykstanciais svečiais, bet tu kontaktų tiesiog ieško ir siekia. Burėmis" (anglų rašytojo Č. Snow romano ekranizacijai).

Lig šiol A. Barčas suvaidinęs 49 vaidmenis dramos teatre ir 13 kino filmuose. Aktorius kilimo žemaitis vadžirietis. Jubiliejaus progą jis buvo kauniečių gražiai pagerbtas: susilaukė daug sveikinimų ir pagyrimo žodžių. Žinoma, kūrybinė veikla dar jam prieš akis, dar galės suvaidinti daug vaidmenų ir džiuginti žiūrovus.

Idomu buvo pamatyti naują J. Grušo dramos kūrinį "Unija," kuris atspindi istorinius įvykius—Lietuvos ir Lenkijos uniją, susijungimą į vieną valstybę.

Sustikęs su pažįstamais kauniečiais, daug ką naujo sužinojau. Pavyzdžiui, paaiškėjo, jog

"Akiračiai" laidoja
gyvus žmones

Taip! Pereitų metų "Akiračių" 6 nr. buvo idėtas Kanadoje gyvenančio inžinieriaus P. Lelio straipsnelis, reaguojantis į tą patį laikraščio 3 nr. išspausdintą ilgą Br. Railos straipsnį, kuriame esu aš puolamas, kritikuojamas. Raila man priekaištavo, jog aš savo atsiminimų knygoje neteisingai apibūdinęs pulkininką V. Skorupskį, svarbiausią 1926 metų fašistinio perversmo Lietuvoje vykdytoją.

P. Lelys iš dalies mano pusę palaikė, prisimindamas, jog Paryžiuje sutiktas pulk. V. Skorupskis silpnai mokėjęs prancūziškai ir jokiu būdu pats negalėjęs prancūzų kalba parašyti knygos, kad tą knygą rašiusi lenkiškos kilmės prancūzė (vertusi lenkiškai rašyta Skorupskio rankraštis), kuri pakreipusi knygą lenkiškon kryptin.

Autorius rašė, esą pulk. Skorupskis miręs savo tėviškėje 1959 m. Tuo tarpu

iš tikrųjų pulk.
Skorupskis lig šiol
tebėra gyvas!

Taip! Jis gyvena netoli Kauno Karmėlavoje, kur jo žmona yra gydytoja, medicinos punkto vedėja. Žinoma, eidamas 87 metus, yra nekokios sveikatos, bet dar kruta ir kalba po senovei: "O to-to, matot, šitoks dalykas" (Raila pyko, kam aš rašiau, kad Skorupskis kalbėjęs lenkišku akcentu, bet P. Lelys savo straipsnyje palaikė mane—jis irgi prisiminė jį vartojus to-to . . .)

Aš kol kas tebesu pusėtinai tvirtas. Rašau po truputį. "Kultūros barų" 9 nr. idėti mano atsiminimai apie tuos laikus, kai buvau Vilniaus universiteto dėstytojas. O tai buvo pirmieji pokario metai. Turėjome daug sunkumų, buvo daug trūkumų. Apie tai ir pasakojau. "Svyturio" 22 nr. bus mano atsiminimų pluoštas apie hitlerinės okupacijos laikus—apie kalėjimą, i kurį būvau patekęs, ir apie žmones, kovotojus prieš okupantus, kuriuos sutikau tenai.

Bus atsiminimų ir kituose periodiniuose leidiniuose ryšium su mano 70 metų sukaktimi. Taigi atsidūriau jau senioje kartoje, tuo tarpu mintimis nesinori su tuo susitikti . . .

Kauniečiai labai mėgsta teatrą. Sunku tenai gauti bilietą i spektaklį. Kasdien salės pilnos tiek dramos, tiek muzikiniame teatruose. Tuo tarpu vyresnės kartos aktoriai man pasakojo, kad prieškariniais, senesniais laikais jiems tekę vaidinti "Vyšnių sodą," kai salėje buvę septyni žiūrovai . . .

Žinoma, padidėjo Kauno gyventojų skaičius (manau, trigubai su buržuaziniais laikais lyginant), bet ir žmonių kultūrinis lygis išaugo.

Na, linkiu viso geriausio!

Julius Butėnas

Nuoširdžius sveikinimus ir geriausius linkėjimus siunčiu visam "Laisvės" kolektyvui su Spalio šventėmis!

Geriausios sėkmės, tvirtos visiems Jums sveikatos!

Jūsų—
Julius Antanavičius
1978-10-12

Kapsukas
1978 m. spalio 14 d.

Gerb. Redaktorium!

"Laisvė" gauju pastoviai.

Orai pastaruoju metu gerokai pasitaisė, prasidėjo lyg ir bobų vasara, tik vorelių su vortinkliais nesimato. Matyt, pavėluotai prasidėjo. Išnaudojant kiekvieną gero oro dieną, papildomai mests darbo jėgos iš miestų įstaigų prie runkelių derliaus nuėmimo. Dalkyvuojai ir tie mokymų moksleiviai, dėstytojai, kurie anksčiau nebuvo prie linų. Iš visko atrodo, kad su derlium bus sudorota neblogai, gal ir liks kiek laukuose, bet visko nuimti neįmanoma, kad laukai blizgėtų. Dirbama tikrai daug. Žinoma, tai tam tikra prasme gali atsiliepti ir mokslo programoms, bus reikalinga paskubinti išėiti visą medžiaga, bet teliētūs viską pagadino.

Lauke spalvų begalės, tikrai gražus ruduo, negali atsigerėti, todėl ir klasėje išsėdėti sunkoka, bet, nieko nepadarysi, reikalinga pasispausti.

Siaip, pas mus lankosi įvairios delegacijos, ypač iš Lenkijos ir kitų broliškų sąjunginių respublikų pasidalinti darbo patirtimi, pažūrėti, kas pas mus yra teigiamo. Sirdingiausi linkėjimai "Laisvės" kolektyvui, taip pat drg. Art. Petrikui.

V. Gulmanas

Lietuva jomis
didžiuojasi

Lietuvos TSR nusipelnusi mokytoja rokiškietė Veronika Pučinskaitė, dirbanti E. Tiškaus vidurinėje mokykloje. Ji aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje, mokyklos partinėse organizacijose sekretorė.

Vilniaus 47-ojoje vidurinėje Mokykloje užsienio kalbas dėsto Nelė Sapokienė. Nors kolektyvas naujas, pedagogė spėjo išskvoti autoriteta.

Kur gi lietuviai iš Lietuvos?

PR. PETRONIS

Lietuvių išėvį Kanadoje savitraštis "Tėviškės žiburiai," aprašęs "Pasaulio lietuvių dienas" Toronte, patėškai sušuko: "... pirmose eilėse iškyla pati Lietuva ir joje gyvenantis tautos kamienas. Išėvija laukia iš pastarojo tautinio ikėvėpmo bei ugnies...". Labai gražiai ir teisingai pasakytal Bet koks gi ryšys tarp "Pasaulio lietuvių dienu" ir "Pasaulio lietuvių bendruomenės" su lietuviams gyvenančiais ant Nemuno krantu, kuriuos "Tėviškės žiburiai" taip jausmingai vadina tautos kamieniu? Ar tu, skamibiai vadinamų "pasauliniais" lietuvių renginių dalyviams buvo papasakota kaip gyvena lietuvi Tarybų Lietuvoje, parodyta, kaip lietuvi, gyvenantis savo krašte, kupini tautinio kūrėbino polėkio ir ugnies, sėkmingai kuria savo gyvenimą, energingai kelia tautinę kultūrą ir žmonių materialinę gerovę. Ne! Kodėl gi "Pasaulio lietuvių dienu" organizatoriai, pasiskelbę, kad rengia "pasaulinio" masto lietuvių saskrydį ir surinkę į lietuviškos išėvijos atstovus, daugumoje jaunimą, gyvenantį įvairiose šalyse, nerado reikalo jiems objektyviai nušviesti, kaip dabar gyvena tautos branduolys, jos jaunimas?

Lietuvių tauta gyva, gyvena ten, kur gyvena nuo amžių, t. y. šiame pasaulyje, o ne kitoje galaktikoje. Tiesa, ji gyvena kitoje socialinėje sistemoje, negu tie lietuvi, kurie susirinko į skambiu "pasauliniu" vardu pavadintą "pasaulio lietuvių dienas" ir kuriuos bando apjungti į savo eiles ne mažiau skambiai pasivadinsiu "pasaulio lietuvių bendruomenė." Gal todėl, kad lietuvių tauta tvarkosi pagal socialistinės santvarkos dėsnius, lietuviškos išėvijos "pasaulinių" renginių vadovų ir "pasaulio lietuvių bendruomenės" "veiksnių" galvose ir "išgaravo" iš šio pasaulio Lietuva ir joje gyvenantys lietuvi! Mat jiems, "patriotiškų dvasiškų tėvelių," kaip vysk. Brizgys, bei "vaduotojų" iš VLK-o laiminamiems, pradėjo rodytis, kad pasaulis egzistuoja tik ten, kur valdo kapitalistai ir buržuazija. O kur valdo darbo žmonės, kur lietuvi gyvena socialistinėje santvarkoje, ten jau ne pasaulis, o kažkokia tuščia vieta. Jiems labai norisi, kad lietuviškos išėvijos jaunimas būtų auklėjamas taip, jog nežinotų tiesos apie lietuvius, gyvenančius Tarybų Lietuvoje, nepamatytų krašto "Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka." Tam ir buvo surengtos "Pasaulio lietuvių dienos" ir tam tikslui sukurta "Pasaulio lietuvių bendruomenė."

Kasmet į Lietuvą atvyksta ne šimtai, o tūkstančiai tautiečių, gyvenančių svetimose kraštuose. Tie, kurie nori pamatyti tikrovę, kaip gyvena lietuvi "tautos kamienas" Tarybinėje Lietuvoje, mato tą mižinišką pažangą, tautinį suklestėjimą, tautos kūrybingumą ugnį. Argi jiems nekyla nuoširdus protestas prieš visuomeninį melą ir apgaule, kurią skleidžia įvairaus plauko "vaduotojai" ir "patriotai" iš "pasaulio lietuvių bendruomenės"? Argi jie nesupranta, kad skambiais pavadinimais prisdengę vadinamų lietuviškų "pasaulinių" renginių organizatoriai turi vieną tikslą: atitraukti lietuviškos išėvijos, ypač jos jaunimo dėmesį nuo savo tautos, užgesinti išėvijos jaunime norą bendrauti su savo tautos jaunimu,

kartu su juo džiaugtis lietuvių tautos laimėjimais, semtis iš jos klestinčios kultūros "tautinio ikėvėpmo ugnies." Lietuviai iš Tarybų Lietuvos atvira širdimi siūlo savo tautiečiams gyvenantiems svetimose šalyse, kultūrinę paramą ir tautinio ikėvėpmo ugnį, bet vadinamoji "pasaulio lietuvių bendruomenė" ją atmeta.

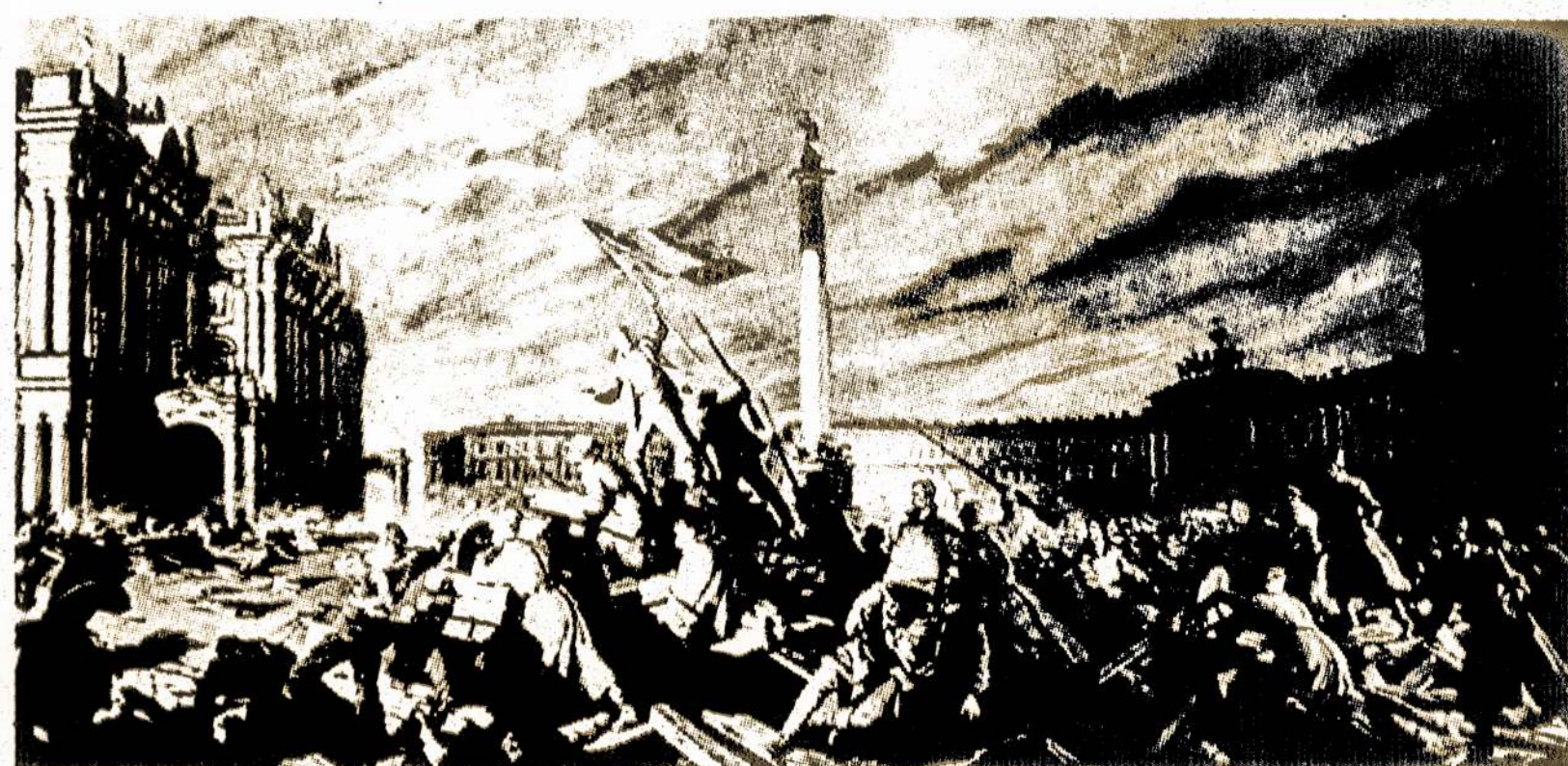
"Pasaulio lietuvių bendruomenės" seimas išrinko naują tos bendruomenės valdybą. Jos pirmininku išrinktas Vytautas Kamantas, gimęs 1930 m., o nariais—visa eilė lietuviškos išėvijos jaunimo atstovų. Sprendžiant iš ugningų "vaduotojų" kalbų ir "dvasiškų tėvelių" pamokslų "Pasaulio lietuvių dienu" iškilme, nauja "Pasaulio lietuvių bendruomenės" valdyba ir toliau vairuos bendruomenės veiklą "vadavimo" linkme, kaitins lietuvišką išėviją savo "patriotinėmis" kalbomis ir skatins ją daugiau aukoti dolerių "vadavimo" reikalams. Kad naujoji bendruomenės valdyba šūkiaus lietuvių tautos vardu, matosi iš "pasaulio lietuvių dienu" deklaracijos. Norisi paklausti p. V. Kamantą ir kitus ponus iš bendruomenės valdybos, kokią teisę jie turi kalbėti visos lietuvių tautos vardu? Ar jie, išvykę iš Lietuvos vaikais ir paaugliais, žino, kaip gyvena čia lietuvių tautos branduolys? Ką p. V. Kamantas ir jo vadovaujama valdyba išmano apie lietuvių tautos gyvenimą, kurią jie ruošiasi "vaduoti." Dabar Lietuvą valdo darbo žmonių deputatų tarybos. Ar nori lietuvi, gyvenantys Lietuvoje, atsisakyti savo darbo žmonių valdžios, kad vėl juos valdytų buržuazija, kapitalistai ir dvarininkai. Dabar Tarybų Lietuvoje nebėra nei buržuazijos, nei dvarininkų, nei kapitalistų. "Išvaduoti" Lietuvą nuo darbo žmonių valdžios ir grąžinti į valdžią kapitalistus ir buržuaziją, reikiška dvarininkus ir buržuaziją iš kur tai importuoti į Lietuvą. Ar pagalvojo p. V. Kamantas ir visa jo vadovaujama "Pasaulio lietuvių bendruomenės" valdyba, kad Tarybų Lietuvoje gyvenanti lietuvių tautos kamieno jaunoji karta, niekada nepriims importuotų "vadovų," "vaduotojų" ir "vadovų," ir nenulens prieš juos galva, nors tuos "importuotus" vadovus laimintų tokie "patriotai" kaip vysk. Brizgys ir kiti "dvasiški tėveliai." Lietuvos tautos jaunoji karta jau nuprato nuo "žmogaus teisės būti išnaudojamam." Ji priprato būti laisva ir pati kurti ir tvarkyti savo gyvenimą.

Reakcinių išėvijos veikėjų organizuota lietuvių tautos kamieno diskriminacija ir "išlaisvinimo" demagogija, kai kurių valstybių imperialistinių sluoksnių remiama ir skatinama, turi vieną tikslą: atskirti išėviją, ypač jos jaunimą, nuo savo tautos ir nuo jos kultūros, kad ji greičiau užmirštų savo kalbą, kilmę ir nutautėtų.

Londonas. — Anglijos valdžia pradėjo lektuvais raketą ir kitus karinius ginklus siųsti į Zambiją. Ji sako, kad tuos ginklus Zambija naudos tiktai apsigynimui nuo oro atakų iš Rodezijos.

Maskva. Vaizdas į Kremlių ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos rūmus.

Maskva. Vaizdas į Kremlių ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos rūmus.

Vaidzas iš Didžiosios Spalio Revoliucijos. Leniniečių Raudonoji gvardija šturmuoja žiemos rūmus Leningrade 1917 m. spalio 25 d. (lapkričio 7 d.)

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Komjaunimo premijos laureatas

Vilnius. — Spalio 30 diena spaudoje paskelbti 1978 metų Lenino Komjaunimo premijų laureatai. Apdovanotųjų tarpe—Lietuvos TSR Liaudies artisto Sauliaus Sondeckio vadovaujamas kamerinis orkestras.

Šiandien plačiai visoje Tarybų šalyje ir užsienyje žinomas kolektyvas—Lietuvos TSR valstybinės filharmonijos kamerinis orkestras susikūrė 1960 metais. Per savo gyvavimo laiką jis surengė kelis šimtus koncertų, ne kartą atstovavo tarybiniam muzikos menui dideliuose muzikiniuose festivaluose. Pradėjęs koncertinę veiklą didžiųjų praeities kompozitorių kūriniais, orkestras nuolat plečia savo repertuarą. Orkestro isteigėjas ir jo dirigentas Saulius Sondeckis didelį dėmesį skiria Lietuvos tarybinų kompozitorių kūrybai, su kuria gastrolijų metu supažindina įvairių šalių kamerinės muzikos gerbėjus.

Archeologų konferencija

Lietuvos TRS mokslų akademijos istorijos institute buvo surengta respublikinė mokslinė archeologų konferencija. Joje apžvelgti trisdešimties metų paieškų rezultatai. Tarybų valdžios metais prasidėję sistemingi, plataus masto tyrinėjimai davė gražių vaisių. Gausių ekspedicijų metu iširta daugiau kaip 400 archeologijos paminklų—akmens amžiaus stovyklų, žalvario ir geležies amžiaus gyvenviečių, pilikalnių, laidojimo vietų. Tyrinėjimų rezultatai atspindi keturių tomų "Lietuvos TSR Archeologijos Atlase," kuris šiemet baigtas leisti. Šiame veikale išspausdinta 120 žemėlapių, pateikta medžiagos apie pustrėčio tūkstančio paminklus bei daugiau kaip 10 tūkstančių radinių.

Klasikinės dramaturgijos festivalis

Vilniuje pasibaigė respublikinis klasikinės dramaturgijos festivalis. Tai—tradicinis kultūros ministerijos renginys, kas keletą metų sukie-

Londonas. — Anglijos valdžia

pradėjo lektuvais raketą ir kitus karinius ginklus siųsti į Zambiją. Ji sako, kad tuos ginklus Zambija naudos tiktai apsigynimui nuo oro atakų iš Rodezijos.

Maskva. Vaizdas į Kremlių ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos rūmus.

Maskva. Vaizdas į Kremlių ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos rūmus.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Komjaunimo premijos laureatas

Vilnius. — Spalio 30 diena spaudoje paskelbti 1978 metų Lenino Komjaunimo premijų laureatai. Apdovanotųjų tarpe—Lietuvos TSR Liaudies artisto Sauliaus Sondeckio vadovaujamas kamerinis orkestras.

Šiandien plačiai visoje Tarybų šalyje ir užsienyje žinomas kolektyvas—Lietuvos TSR valstybinės filharmonijos kamerinis orkestras susikūrė 1960 metais. Per savo gyvavimo laiką jis surengė kelis šimtus koncertų, ne kartą atstovavo tarybiniam muzikos menui dideliuose muzikiniuose festivaluose. Pradėjęs koncertinę veiklą didžiųjų praeities kompozitorių kūriniais, orkestras nuolat plečia savo repertuarą. Orkestro isteigėjas ir jo dirigentas Saulius Sondeckis didelį dėmesį skiria Lietuvos tarybinų kompozitorių kūrybai, su kuria gastrolijų metu supažindina įvairių šalių kamerinės muzikos gerbėjus.

Archeologų konferencija

Lietuvos TRS mokslų akademijos istorijos institute buvo surengta respublikinė mokslinė archeologų konferencija. Joje apžvelgti trisdešimties metų paieškų rezultatai. Tarybų valdžios metais prasidėję sistemingi, plataus masto tyrinėjimai davė gražių vaisių. Gausių ekspedicijų metu iširta daugiau kaip 400 archeologijos paminklų—akmens amžiaus stovyklų, žalvario ir geležies amžiaus gyvenviečių, pilikalnių, laidojimo vietų. Tyrinėjimų rezultatai atspindi keturių tomų "Lietuvos TSR Archeologijos Atlase," kuris šiemet baigtas leisti. Šiame veikale išspausdinta 120 žemėlapių, pateikta medžiagos apie pustrėčio tūkstančio paminklus bei daugiau kaip 10 tūkstančių radinių.

Klasikinės dramaturgijos festivalis

Vilniuje pasibaigė respublikinis klasikinės dramaturgijos festivalis. Tai—tradicinis kultūros ministerijos renginys, kas keletą metų sukie-

Londonas. — Anglijos valdžia

pradėjo lektuvais raketą ir kitus karinius ginklus siųsti į Zambiją. Ji sako, kad tuos ginklus Zambija naudos tiktai apsigynimui nuo oro atakų iš Rodezijos.

Maskva. Vaizdas į Kremlių ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos rūmus.

Maskva. Vaizdas į Kremlių ir TSRS Aukščiausiosios Tarybos rūmus.

Žurnalo "Mokslas ir gyvenimas" 1978 m. premijų laureatai

Vilnius. — Lietuvos TSR "Zinijos" draugijos valdybos prezidiumas 1978 metų "Mokslas ir gyvenimas" premijas paskyrė aktyviems ilgamečiams žurnalo autoriams už šių metų publikacijas LKP istorijos, medicinos ir chemijos tematika: istorijos daktarui Broniui Vaitkevičiui, medicinos daktarui, profesoriui Algimantui Marcinkevičiui, TSRS Pedagogikos Mokslų Akademijos akademikui, chemijos daktarui, profesoriui Pranui Buckui.

Bronius Vaitkevičius

Algimantas Marcinkevičius

Pranas Buckas

CHIRURGIJOS SVARBUS IŠRADIMAS

Kasmet tūkstančiai kūdikių gimsta netobulais kaulais. Kitiems augant kaulai sukreivėja, išsigimsta. Tokie vaikai užauga invalidais. Dabar iš Floridos Universiteto medicinos mokyklos pranešama, kad ten pavykę išrasti būdą chirurgijos pagalba tokius kaulus galima pataisyti, sunormalizuoti. Išradimas medicinos mokslo laikomas labai svarbiu.

Tarybų Lietuvos kultūrinė kronika

TEATRŲ PREMJEROS

Rugsėjo pabaigoje Tarybų Lietuvos teatruose prasidėjo naujasis sezonas.

Akademinis dramos teatras pakvietė vilniečius į LTSR liaudies poeto Justino Marcinkevičiaus giesmės "Mažvydas" premjerą. Šiuo veikalu teatro kolektyvas užbaigė dešimtmečio darbą, įkūnijant scenoje Just. Marcinkevičiaus trilogiją—dramas poetas "Mindauga," "Katedrą" ir trijų dalių giesmę "Mažvyda," kurias pastatė teatro vyriausiasis režisierius, TSRS liaudies dailininkas Henrikas Vancevičius.

Sio sezono teatro repertuarė—ir kiti originaliosios dramaturgijos pastatymai. Lietuvos Komunistų partijos liaudies artistė K. Kymantaitė ruošia naują P. Cvirkos romano "Meisteris ir sūnūs" inscenizaciją. H. Vancevičius stato J. Skliutausko ir M. Jackevičiaus dokumentinę kroniką "Girdžiu muziką," kuri pasakoja apie hitlerininkų Lietuvoje nužudytą vokiečių kompozitorių antifasistą E. Geistą. Režisierė I. Bučienė statys naują K. Sajos pjesę "Ubagų sala." Į kūrybinius planus taip pat įtraukta B. Sruogos drama "Kazimieras Sapiega" ir Lenino premijos laureato E. Mieželaičio poezijos spektaklis.

Seniausias respublikoje Kauno dramos teatras savo 59-ąjį sezoną pradėjo liaudies rašytojo Juozo Grušo istorinės dramos "Unija" premjera. Naujas pjeses teatru įteikė dramaturgai K. Saja, J. Glinskis, S. Šaltenis ir kiti.

Geriausius savo spektaklius kauniečiai ruošia gastrolems Maskvoje, kurios vyks 1979 metų pradžioje.

Šiaulių dramos teatro kolektyvas parodė žiūrovams naują M. Gorkio pjesės "Vasarotojai" pastatymą. Greitu laiku rampos šviesą čia išvys V. Rinkevičiaus pjesė "Vandens lelija."

Valstybinis akademinis operos ir baleto teatras, kiek anksčiau pradėjęs sezoną, pradžioje žiūrovus R. Vagnerio opera "Skrajojantis olandas." Ją pastatė bičiuliai vokiečiai iš Erfurto miesto, su kuriuo Vilnius palaiko draugiškus ryšius.

Čekoslovakijos mokslinės knygos paroda

Lietuvos TSR Mokslų akademijos Centrinėje bibliotekoje veikė Čekoslovakijos mokslinės knygos paroda. Jos rengėjai—Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos Mokslų akademijos ir Slovakijos Mokslų akademijos Prahos bei Bratislavos leidyklos eksponavo apie 450 naujausių leidinių.

Tarybų Lietuvos Mokslų akademija artimai bendradarbiauja su socialistinių bei

kitų užsienio šalių mokslo centrais. Viena iš bendradarbiavimo formų yra pasikeitimas moksline informacija, literatūra. Jau keturis kartus mokslinės knygos parodomis buvo pasikeista su Lenkijos Liaudies Respublika, lietuvių mokslinės literatūros ekspozicijos veikė Berlyne, Sofijoje. Čekoslovakijos mokslinės knygos paroda Lietuvoje buvo surengta pirmą kartą.

Kraštotyrininkų vasaros darbai

Daugiau kaip tūkstantis įvairiausių sričių specialistų dalyvavo šią vasarą ekspedicijose, kurias buvo surengusi Lietuvos TSR paminklų apsaugos ir kraštotyros draugija. Pagrindiniai ekspedicijų maršrutai vedė kraštotyrininkus kovų už Tarybų valdžią, jos sukūrimo ir išvėtinimo, partinio pogrindžio ir komjaunimo veiklos keliais.

Štai Panevėžio kraštotyros entuziastai kaupė medžiagą apie miesto komunistus pogrindininkus, užrašė gyvenimų atsiminimus apie Tarybų valdžios atkūrimą 1940-aisiais metais. Kretingos, Mažeikių, Rokiškio ir kitų rajonų kraštotyrininkų ekspedicijos dirbo istorinėse vietose, susijusiose su revoliucionių pogrindininkų veikla. Medžiagą savo rajono partinės organizacijos istorijai rinko Kupiškio kraštotyrininkai.

Labai atsakingo darbo—miesto darbininkų klasės istorijos atkūrimo—ėmėsi kauniečiai. Užrašyti seniausių darbininkų, gamybos veteranų atsiminimai, pasakojimai apie darbo sąlygas miesto fabrikuose buržuazijos valdymo metais, apie kovas už geresnį gyvenimą.

Muzikos šventė

Vilniuje buvo surengtas antrasis kamerinių orkestrų festivalis, skirtas žymaus italų kompozitoriaus A. Violdžio gimimo 300-osioms metinėms. Savaitę laiko geriausiose respublikos sostinės koncertų salėse skambėjo senoviška ir šiuolaikinė muzika, kurią atliko tarybiniai kameriniai orkestrai iš Leningrado, Rygos, Azerbaidžano. Festivalio šeimininkas—Lietuvos kamerinis orkestras kartu su Kauno valstybinio choru ir solistais.

Muzikos šventėje taip pat dalyvavo svečiai iš užsienio—VDR Vaimaro miesto kamerinių ansamblių ir Delfto miesto (Olandija) muzikos mokyklos moksleivių senovinių instrumentų kamerinis orkestras. Svečiai kartu su respublikos nusipelnusių kolektyvu, tarptautinio konkurso laureatu M. K. Čiurlionio mokyklos moksleivių orkestru grojo festivalio baigiamajame koncerte.

V. Petkevičienė

Rašytoją Joną Biliūną prisimenant

[Šimtui metų nuo jo gimimo]

Kur šventoji pro šilą sruvena,
Kur Anykščių iškilę yr' rūmai,
Ten poetai nuo amžių gyveno,
Tenai kūrė ir Jonas Biliūnas.

Jis gyvenimą sunkų praėjo,
Jis kovojo už šviesų rytojų,
Žmonėms laimę surasti norėjo,
Laimės žiburio visur ieškojo...

Ėjo, klupo, pakilo, vėl ėjo,
Nešė šviesą gimtajame kaime...
Rašė... kūrė... nors skausmą kentėjo...
Matė toliuos nušvintančią laimę...

Ir šiandien Biliūnas mums gyvas,
Ir šiandien raštas mes jo skaitom;
Jojo kapą mes puošiam alyvom,
Jojo kapą kažnai mes aplankom.

Kęstutis Baltūnas

Tarybų Lietuvos padangėje

Pagerbtas scenos veteranas

Kaunas. Trisdešimt penkis metus kauniečiai teatrino meno gerbėjai plojo respublikos nusipelnusiam artistui Leonui Stanevičiui. Miesto jaunimo, o paskui muzikinės komedijos, muzikiniuose teatruose Stanevičius sukūrė daugiau kaip 70 vaidmenų. Kauno visuomenė pagerbė scenos veteraną.

Olimpiniai suvenyrai

Iki Maskvos olimpiados dar dveji metai, o Lietuvos dailininkai ir pramonės žmonės jau vykdo šios didžiosios sportinės šventės organizatorių užsakyamus.

Siaulių odos—galanterijos kombinatas į Maskvą pasiuntė 13-kos rūšių prekes su olimpiados emblemomis.

Olimpiada ženkliukas ir kitus suvenyrus gamina Vilniaus ir Kauno "Dailės" kombinatai, Druskininkų meno dirbinių įmonės kolektyvai.

Vilniaus universiteto jubiliejui

Pasvalys. 1979 m. Vilniaus universitetas švęs 400 metų jubiliejų. Šiuo metu respublikos miestuose ir rajonuose vyksta Universiteto dienos.

Pirmasis Universiteto dienas sutiko Pasvalio rajonas. Čia svečiavosi Universiteto rektorius akademikas J. Kubilius, Mokslių Akademijos viceprezidentas akademikas A. Zukauskas, kiti žinomi mokslininkai.

Aristai peržengė šiaurės poliarinį ratą

Vilnius. Žinomas Čiurlionio kvartetas (R. Siugzdinis, S. Kiškis, E. Beliajevas ir S. Lipčius) ilgesnį laiką koncertavo Sibiro miestuose. Vilniečiai artistai aplankė Kemerovą, Kranojarską, Novosibirską, Altajaus krašto centrą Barnaulą.

Pirmą kartą Lietuvos menininkai peržengė šiaurės poliarinį ratą ir koncertavo Norilске. 9,500 kilometrų buvo iki Vilniaus, kai čiurlioniečiai koncertavo Jakutijos ATSR sostinėje Jakutske.

Zemdirbiai kurorte

Druskininkai. Plačiai žinome kurorto pakraštyje boluoja "Eglės" sanatorijos pastatai. Čia kasmet paįsai ir pasigydo apie aštuoni tūkstančiai žemdirbių.

"Eglės" sanatorijos teritorijoje statomi nauji pastatai, kuriuose poilsiaus ir bus gydomi Lietuvos kaimo darbininkai.

40 tūkstančių eglaičių

Lazdijai. Aktyvus Krosnos vidurinės mokyklos moksleiviai—jaunųjų mokslininkų būrelis nariai. Vasaros atostogų dienomis moksleiviai kartu su Krosnos girininkijos darbuotojais Kalniškės miške pasodino 40 tūkstančių eglaičių.

2200-asis autobusų maršrutas

Vilnius. Zymiai pagerėjo Baisogalos, Dotnuvos bei kitų miestų gyventojams susisiekimas su Baltijos pajūriu, atidarius naują autobusų maršrutą Palanga-Siauliai-Kėdainiai-Vilnius. Tai 2200 respublikoje autobusų maršrutas.

Siuo metu Lietuvoje kasdien autobusais pervežama apie 2 milijonai žmonių.

Statybos ežerų krašte

Zarasai. Miesto pakraštyje pakeliui į Daugpilį kyla daugiaaukščių gyvenamųjų namų rajonas. Keliuose jau apsigyveno pirmieji naujųjų Zarasų gyventojai. Šiame rajone bus pastatytas didelis vaikų darželis—lopšelis ir vidurinė mokykla.

Architektai ir statybininkai pasistengė savotiškai su projektuoti ir statyti, kad naujieji pastatai nepažeistų

nepakartojamo ežerų krašto grožio.

Baldai garsina gamintojus

Silutė. Vietos baldų kombinatas—vienintelis virtuvinių baldų Lietuvoje gamintojas. Jų pagamintojas "Ventos" komplektas pelnė laureato vardą Maskvoje, TSRS Liaudies ūkio Pasiekimų parodoje, buvo aukštai įvertintas Varšuvoje, Paryžiuje ir Havanoje vykusiose parodose. Nenuostabu, kad "Venta" turi didžiulę paklausą Lietuvoje ir svetur.

Baldų kombinatas šio penkmečio trečiaisiais pagamins produkcijos už 6 milijonus 960 tūkstančių rublių.

Technikumo kompleksas

Sakiai. Kudirkos Naumiestyje ant Naraičio kranto išaugo daugiaaukščiausias pastatas. Tai tarybinio ūkio-technikumo kompleksas. Naujame pastate erdvūs kabinetai, laboratorijos, biblioteka ir skaitykla, klubas ir sporto salė.

Dviejuose dideliuose bendrabučiuose apsigyveno moksleiviai—būsimieji veterinarijos felčeriai ir zootechnikai.

"Snaigės" pergalė

Alytus. Jau senokai Alytu-

je gaminami šaldytuvai "Snaigė." Neseniai lietuviškų šaldytuvų gamintojai šventę pergalę. Į Alytų atvyko svečiai iš visų Tarybų Sąjungoje gaminančių šaldytuvus įmonių. Alytiškiams buvo išteiktos antroji sąjunginė premija.

Alytiškiai pradėjo gaminti naujus šaldytuvus—"Snaigė-12." Jis prilygsta geriausiems šalies ir užsienio gamybos šaldytuvų pavyzdžiams.

Panemunėje

Kauno rajonas. Zapyškio kolūkyje ant aukšto skardžio išaugo nauji kultūros namai. Čia įsikūrė apylinkės liaudies deputatų tarybos vykdamosis komitetas, paštas, biblioteka.

Kultūros namuose 20 m. aukštyje įrengta apžvalgos aikštelė, leidžiant grožėtis panemunio krantais.

Ateitiems kartoms

Vilnius. Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos centro taryba įsteigė respublikos kraštotyros darbų saugyklą. Vertingiesiems kraštotyros darbai dauginami, kad autoriai galėtų perduoti jų vieną egz. į bendrus fondus. Per metus į saugyklą jau supylė daugiau kaip 200 vertingų darbų.

Daina spalvinguose kūriniuose . . .

Kiti sako: tu maža esi.
Kiti sako: juk mus tik saujalė.
Ir graudena mes bėdžiai basi
Ant to didžiojo vieškelio-kelio . . .

Žiūrint į kūrinių "Medis rudenėjant" tartum matome atkeliavusią iš Azijos darbsėdį lietuvių tautą renkant gintarą, medžiojant, žuvant . . . Paveiksle "Auksinis ruduo" mes įžiūrime ir mokomes iš protėvių gerbti šventą ugnį, lyg matome Vaidilą, kuris nuteisia lietuvių sudeginti, už tai, kad pats nesudegino . . . "Jūra prieš aūrą" šiame kūrinyje mes išūrime lietuvių tautos kovą su amžinouju priešu kryžiuočiais, kuris priedangoje tikybos, plėšikavo ir skriaudė beginklį lietuvi. "Tvenkinys"—šis spalvingas lyg aukso dengtas Alfonso Keturkos kūrinyje mums primena nuširdžios ir kantrios lietuvių tautos išsekusią kantrybę . . . Ir štai žiūrint į kūrinių "Rudenėjant," atrodo lyg visi susivienija: lietuviai, rusai, lenkai, totoriai ir kiti nuskriausti, puolę plėšrūji kryžiuotį ir galutinai sutriuškina prie "Grunvaldo"—Žalgirio mūšyje . . . Paveiksle "Kelio vingis" mes įžiūrime šios pergalės džiugesį ir liūdną galą, kur buvome vėl klaidingai užpulti . . . mūsų pačių rankomis nužudome Vytautą Didįjį ir jo paminklą prie Kauno slapta nugriaunamame, nors buvo padarytas geriausio skulptoriaus Vinco Grybo . . . kurį taip pat nužudome.

Slinko metai, nesimatė saulutės ir nešildė spinduliai lietuvių per darbą ir prakaitą . . . ir niekas netikėjo, kad esame laisvi . . .

Sunki valandą sulaukė Keturkai, 1921 metais gimęs sūnelis Alfonsėlis, kuris vos pramerkęs akis šaukdavo . . . niekas nesuprato jo riksmo ir nemokėjo nuraminti, tai buvo žmogus, kuris savo riksmu pranašavo šviesią Lietuvai ateitį . . .

Laiminga valanda atėjo, bet okupantai priedangoje kryžiaus vėl plėšikavo . . .

Šiandien mes lankydami jau nebemažylio Alfonsėlio, bet jau docento Keturkos Alfonso sūnaus Antano kūrybinę personalinę parodą, aiškiai matome jo kūriniuose karo dienų jo tėvynei padarytą skriaudą ir ateitį, kurios laukėme jau daug šimtmečių visi . . .

"Pavasaris" kūrinių nedidelis, bet daug pasako . . . Ateina valanda, kuomet lietuvių grįš iš viso pasaulio i tėvynę ir nebebus partinių rietenų . . . gyvensime ir dainuosime vieningai visi už vieną—vienas už visus . . . ir štai paveiksle "Po audros" kyla susipratimas, vyksta sąžiningas darbas be girtuokliavimo . . .

O štai paveiksle "Vakaro etiudas" matome tai, ko nesitiki: darbšti lietuvių tauta pagerbia paminklais be nusiakinto žuvusius ar sunaikintus mokytojus, rašytojus, kompozitorius ir daugelį kitų, kurių darbai pagelbėjo rasti tiesą . . . paveikslas "Naktis" mums byloja jau mažos lietuvių tautos vargą carui uždraudus lietuviams spaudą.

Ar mažai mums pasako nuotaikingas meno kūrinys "Sartų pakrantė," kuris lyg laimė byloja apie paukūtus tautos vaikus, dėl šio ežero ir upelių, kurie girdė vandėnėliu ne vieną sužeistą praeivių ir vaišino lyg pieneliu purvino bato nesupratėli.

Norėtusi, kad šią parodą pamatytų visas pasaulis ir taip galvotų, kaip mus mokė istorijos puslapiai.

Kuo graso tabako dūmelis

Dabar jau daugelyje pasaulio šalių imta griežtai kovoti su rūkymu. Iš tiesų, reikia būti aršiu savo sveikatos priešu, kad nesuprastum ir nepadarytum atitinkamų išvadų. Štai kad ir iš tokių statistinių ir mokslinių duomenų:

Surūkiantieji iki 20 cigarečių per dieną gyvena vidutiniškai 5,5 metų trumpiau. Iš 300 žmonių nuo plaučių vėžio miršta: 1 nerūkantis, 12—rūkančių 10 cigarečių per dieną, 37—rūkančių 20 cigarečių per dieną, 60—rūkančių 40 cigarečių per dieną. Infarkto grėsmė rūkantiems 12 kartų didesnė negu nerūkantiems, 18 kartų dažniau rūkantieji suseraga stenokardija, 10 kartų dažniau serga skrandžio opalige. Rūkantiems 10-15 metų pagreitėja senėjimo procesas . . .

Rūkydami nuodijame tabako dūmais visą organizmą. Jis nesugeba iš karto pašalinti patekusio iš karto pašalinti patekusio į jį nikotino, smaliųjų medžiagų, suodžių ir kitų cheminių junginių, kurie rūkoriais kaupiasi ir didina pavojų įvairioms gyvybinėms sistemoms ir organams.

Paveikti įpratusius prie tabako rūkoriaus nėra lengva. Negaliu nesijaudinti prisiminęs bičiulio M. ankstyvą mirtį nuo plaučių vėžio. Pastebėjęs, jog jis rytais kosti, o kosuliui nuraminti griebiasi cigarečių, rimtai išpėjau. Deja, bičiulis mano perspėjimą tik juokais nuleido. Vėliau paaiškėjo, kad serga sunkiai. Jis dar tikėjosi, kad nustojes rūkyti ir pradėjęs vartoti vaistus pasitaisys. Bet šios priemonės jau buvo pavėluotos.

Kad rūkymas nėra naudingas, šiandien neabejoja net labiausiai užsispyrę rūkoriai. Gaila, kad jie dažniausiai neturi valios atsisakyti cigarečių. Tačiau dauguma rūkorių nesijaučia kenkia bendradarbiams, artimiesiems, vaikams.

Nerūkiančių kvėpavimas tabako dūmais ne mažiau žalingas kaip rūkymas. Plačiai išsvystius kovą prieš apylinkos teršimą, per mažai dėmesio skiriama kovai su tabako dūmais. Jų pilna ne tik restoranuose, kavinėse, bet ir darbovietėse, namuose. Kol kas nuodingesnis už tabako dūmus žinomas tik vienas oro teršėjas—sieros dvideginis.

Dalį degančio tabako dūmų rūkoriai įkvėpia, kita dalis patenka tiesiai į aplinką.

Rūksta peleninėje cigarete . . . Siuose dūmuose, neapvaldytuose rūkančio kvėpavimo sistemos, yra dvigubai daugiau dervinių medžiagų ir nikotino, trigubai—fenolų, benzilpiridino ir ore pakimbančių dalelių, keturgubai—azoto oksido, kadmio, radioaktyvaus polonio, penkis kartus daugiau—anglies monoksido (smalkių) ir 50 kartų daugiau—amoniako negu tuose dūmuose, kuriuos išpučia rūkantys.

Prirūkytose patalpose į nerūkiančio organizmą, o suprantama, ir papildomai į pačio rūkoriaus organizmą, patenka išvardintus nuodingus medžiagas, Pavyzdžiui, per 1 val. surūkius uždarame automobilyje 10 cigarečių, smaliųjų kiekis tiek padidėja, kad nerūkusių kraujyje karbohidemoglobino (smaliųjų junginys su raudonųjų kraujo kūnelių medžiaga hemoglobinu) koncentracija išauga iki 5 procentų.

Prirūkytose automašinoje ilgiau važiuojant, nerūkiančiam vairuotojui gali sutrikti spalvų suvokimas, sumažėti regėjimo laukas, sugebėjimas išskirti palyginti ryškius daiktus. Kitiems sumažėja laiko suvokimas, atidumas garsams, sunkiau koordinuoti regėjimo ir rankų judesius.

Tabako dūmai ypatingai kenksmingi vaikams. Pastebėta, kad šeimose, kur nors vienas yra rūkantis, vaikai dažniau serga kvėpavimo takų ligomis. Vaikai daug jautresni tabako dūmams, kurie dirgina jų akių, nosies, gerklės gleivines, jie dažniau dėl to sloguoja, kenčia galvos skausmus.

Reikia, kad kiekvienoje imonėje, istaigoje, kiekvienoje šeimoje suaktyvėtų kova prieš rūkymą. Butina pasiekti, kad rūkymas taptų nemadingu paauglių tarpe. Geriant sveikatos apsaugai, kylant kultūrai ir ekonomiam lygiui, turi susiformuoti visuotinė pažiūra ir rūkymas kaip ir rimta sveikatos priešas.

Doc. Zigmas Vogertas

TSKP narys nuo 1917 metų, personalinis pensininkas K. Klorys Lietuvos Komunistų partijos I suvažiavimo name muziejuje susitiko su Vilniaus 23-osios vidurinės mokyklos moksleiviais.

Spalio 1 sukako 60 metų, kai Vilniuje pradėjo darbą Lietuvos Komunistų partijos pirmasis suvažiavimas. Šiandienomis revoliucinio judėjimo veteranai, seniausios partijos nariai susitinka su jaunimu, pasakoja apie neužmirštamą Lietuvos Komunistų partijos kūrimo dienas, kovas už Tarybų valdžią.

KINIJA IR JAV PASIKEIS STUDENTAI

Washingtonas. — National Science Foundation pranešė, kad šiomis dienomis tapo susitarta su Kinijos valdžia šią žiemą pasikeisti studentais. Esą susitarta tik žodžiu. Pagal susitarimą, Jungtinės Valstijos galės į Kiniją pasiųsti 60 studentų, o tikimasi kad Kinija prisūs net 600 studentų.

Taip pat susitarta pasikeisti mokslininkais. Į šią šalį busi pakviesta 11 Kinijos mokslininkų. Bet pranešime nesakoma, kiek Amerikos mokslininkų bus pasiūsta į Kiniją.

Tai bus pirmas tarp šių šalių toks pasikeitimas.

Jo misija

Zymiajam reakcininkui ir prezidento patarėjui gyvybos reikalais Zbigniew Brzezinskiui dabar esanti pavesta misija suartinti Jungtines Valstijas su Kinija ir Kinija nustatyti prieš Tarybų Sąjungą. Žurnalistai Evans ir Movak sako, kad ši misija jam gerai sekasi, nors apie tai spaudoje negarsina.

a. Kinijos dabartiniai vadai vis griežčiau ir griežčiau pasisako prieš Tarybų Sąjungą.

UŽDRAUS GAMINTI MAZUS ŽAISLIUKUS

Federalinė valdžia žada greitai uždrausti žaislų gamintojams gaminti ir parduoti visiškai mažus žaisliukus, kuriuos gali į burną įsidėti trijų metų nesulaukęs kūdikis. 1976 metais trijų mėnesių laikotarpiu tokiais žaisliukais užspringo ir mirė 45 vaikai.

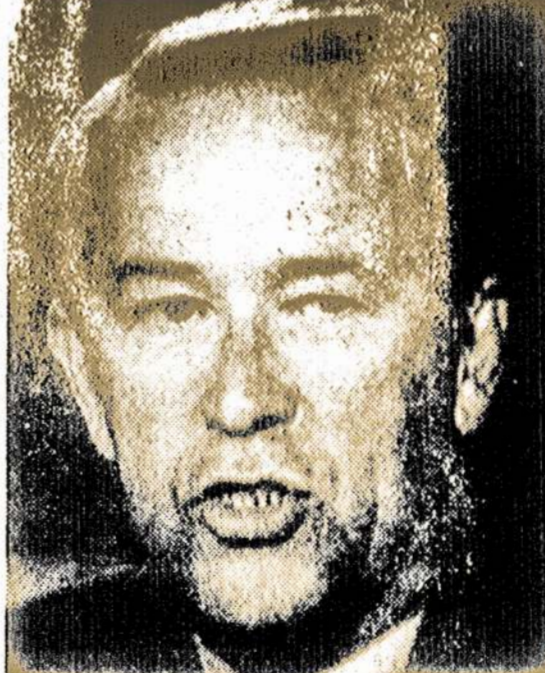
VIDURŽEMIO JŪRA SMARKIAI UŽTERŠTA

18 Viduržemio jūros šalių 78 laboratorijų mokslininkai, kontroliuojantys Viduržemio jūros užteršimą, atrado, kad joje yra apie pusę į Pasaulinį vandenyną nuleidžiamų dervų ir naftos, o ji tesudaro 1% mūsų planetos vandens paviršiaus. UNESCO tarpvalstybinė okeanografinė komisija taip pat dalyvauja šime Viduržemio šalių bendradarbiavime.

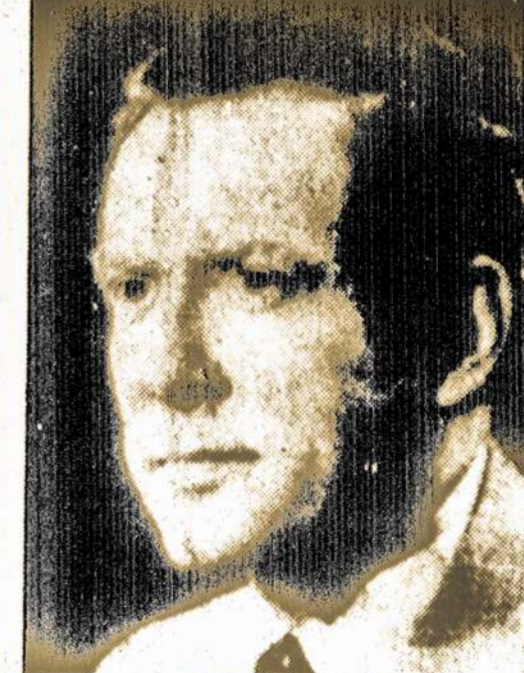
Hadley, N. Y. — Čia įvyko tikrai keista nelaimė. Bruce J. Weiss pasiėmė užtaisytą revolverį ir norėjo pamušti grindis beteršiančią katę. Bet užsimojus ją mušti, jis paspaudė "gaiduką" ir pats nusišovė.

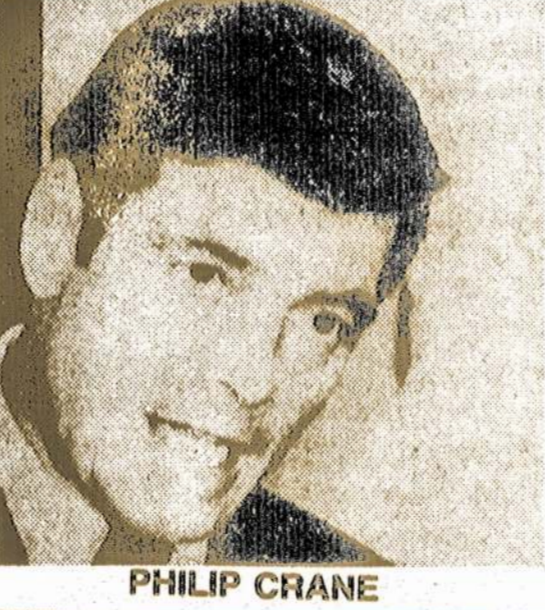
DANIEL MOYNIHAN

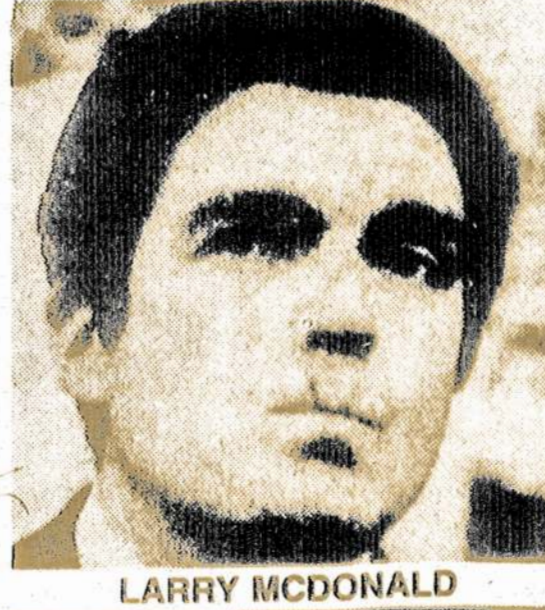
HENRY JACKSON

ORRIN HATCH

PHILIP CRANE

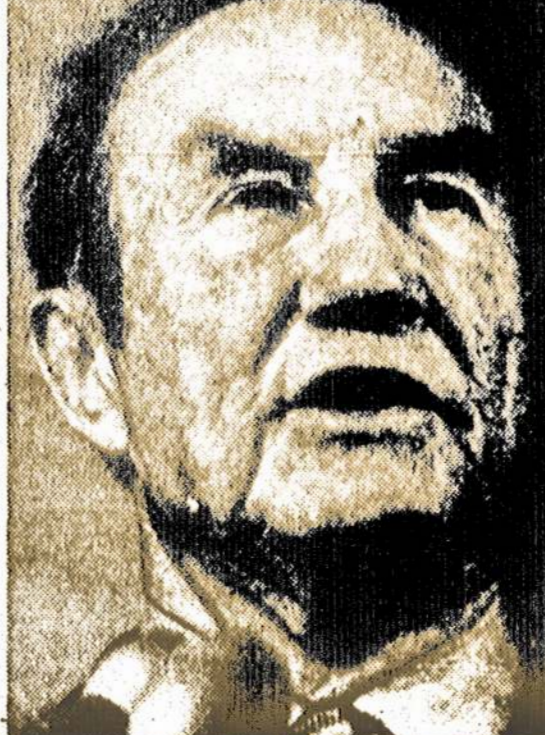
LARRY McDONALD

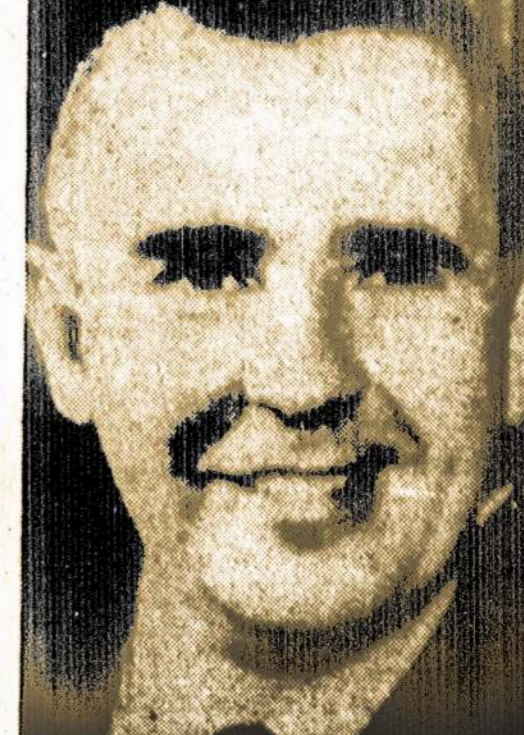
EDWIN EDWARDS

Jesse Helms

Strom Thurmond

Paul Laxalt

Šie senatoriai yra pasižymėję savo konservatizmu ir reakcionišku. Jie šiandien vadovauja Senatui.

"LAISVĖS" REIKALAI

VAJUS PRASIDĖJO RUGSĖJO 1 D.
IR BAIGSIS LAPKRIČIO 30 D.

Ši ataskaita ima mus pasiekusius laiškus nuo spalio 5 d. iki pabaigos spalio 23 dienos.

KONTESTANTŲ STOVIS

	Punktai
New York vajininkai—A. Mitchell ir N. Ventienė	3,860
LLD 75 kp., Miami, Fla.—N. Iešmantienė	2,724
Connecticut vajininkai	2,092
Toronto, Ont., Canada	1,973
Montreal, Que., Canada	1,840
LLD 45 kp., St. Petersburg, Fla.—P. Alekna	1,816
Haverhill, Mass.—M. Sametis ir A. Račkauskienė	1,724
J. Petkūnas, Worcester, Mass.	1,464
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	826
So. Boston, Mass.—E. Repšienė	788
C. Ustupas, Brockton, Mass.	630
N. Dudonis, Aston, Pa.	536
P. Cesnikienė, New Kensington, Pa.	340
Windsor, Ont., Canada—J. Užunaris	320
Philadelphia, Pa.—R. Merkis	296
T. Brazdžiūnas, Sudbury, Ont., Canada	284
A. Bernat, Los Angeles, Cal.	268
Rochester, N. Y.—F. Kontenis ir K. Zemaitienė	258
LLD 153 kp., San Francisco ir LLD 198 kp., Oakland, Cal.—V. Sutkienė ir V. Taraškienė	120
S. Masytė, Detroit, Mich.	40

Naujų skaitytojų per šį laikotarpį gavome 17, kuriuos prisituntė Regina Trakimavičienė per J. Petkūną, Worcester, Mass. (2); S. J. Jokubka, Chicago, Ill.; E. Lindermaid, Niles, Ill.; Mrs. L. Bartkus, Linden, N. J.; J. Žukauskas, Toronto, Ont., Canada; S. Karvelis, Scarborough, Ont., Canada; P. E. Karpis, Georgetown, Ont., Canada; M. Svinkūnienė, Waterbury, Conn.; M. Račkauskienė, Haverhill, Mass.; E. Margienė, Grand Rapids, Mich. (2); Ieva Mizarienė, Jackson Heights, N. Y.; C. Ustupas, Brockton, Mass.; N. Iešmantienė, Lauderdale Lakes, Fla.; N. J. Dudonis, Aston, Pa. ir V. Paulauskas, Mount Vernon, N. J.

I fondą aukų gavome:

LLD 45 kp., St. Petersburg, Fla., per P. Alekna	\$500.00
LLD 75 kp., Miami, Fla., per N. Iešmantienė	200.00
Stella Danienė, Miami, Fla., prisiminimui mirusio vyro, per V. Boviną	150.00
Kazimieras ir Veronika Milenkevičiai, Brooklyn, N.Y.	100.00
LLD 28 kp., Waterbury, Conn., pelnas nuo spaudos naudai parengimo, per M. Svinkūnienė	100.00
Anna Balčiūnienė, Miami, Fla., per V. Boviną	100.00
Katarina Kalinauskienė, Fonda, N. Y., proga jos 87 metų gimimo sukakties	87.00
Per M. Uždavinį, Norwood, Mass. (aukotojų vardai tilpo korespondencijoje)	54.00
LDS 10 kp., New Kensington, Pa., per P. Cesnikienė	50.00
S. Karvelis, Scarborough, Ont., Canada	50.00
A. J. Palubinskas, San Francisco, Cal., per A. Račkauskienė, sako: "in memory of my deceased mom and dad"	50.00
Antanas Navickas, Haverhill, Mass., per A. Račkauskienė	50.00
A. ir P. Cesnikai, New Kensington, Pa.	40.00
K. Thomas, Endwell, N. Y., per P. Cesnikienė	40.00
Nellie W. Wilson, Boston, Mass.	40.00
F. Undžienė, Brooklyn, N. Y.	40.00
F. Brazdžiūnas, Sudbury, Ont., Canada	30.00
B. F. ir Milda Kubilius, Hot Springs, Ark.	30.00
Jurgis ir Zofija Stasiukaičiai, Fairview, N. J., prisiminimui Zofijos brolio Antano Pavydžio, mirusio 1960, m. spalio 2 d.	25.00
E. Repšienė, Dorchester, Mass.	25.00
J. Užunaris, Windsor, Ont., Canada	20.00
Zepp ir Eldana Imilkowski, Brooklyn, N. Y.	20.00
Antanas Klepasky, Bridgewater, N. J.	20.00
L. Pluta, Dorchester, Mass., per E. Repšienė	20.00
Aldona ir Andy Anderson, Marmora, Ont., Canada	20.00
S. Skiragis, Detroit, Mich.	20.00
N. Dudonis, Aston, Pa.	20.00
J. ir M. Uložai, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnienė	18.00
Albertas Galinaitis, Toronto, Ont., Canada, per S. Karvelį	17.00
Charles Aimont, Hollywood, Fla., per N. Iešmantienė	16.00
P. Gižauskienė, Runnemed, N. J., per N. Dudonį	16.00
Margaret Česnavičiūtė Petrikienė, Dix Hills, N. Y.	15.00
Charles Markūnas, Methuen, Mass., per A. Račkauskienė	15.00
J. Kibildis, Haverhill, Mass., per A. Račkauskienė	13.00
Regina Trakimavičienė, Worcester, Mass., per J. Petkūną	10.00
M. Gudas, Verdun, Que., Canada	10.00
P. Bunkas, St. Petersburg, Fla., prisiminimui mirusios žmonos Onutės, per V. Bunkienę	10.00
Mrs. L. Barkus, Linden, N. J.	10.00
Antosė Šolūnas, St. Petersburg, Fla., per P. Alekna	10.00
J. Sadauskas, Norwood, Mass., per M. Uždavinį	10.00
M. Trakimavičienė, Norwood, Mass., per M. Uždavinį	10.00
A. Peslienė, Inglewood, Cal., per A. Bernat	10.00
Valerija Massey, Weston, Ont., Canada, per S. Karvelį	10.00
Mary Dobinis, Cambria Heights, N. Y.	10.00
Frances Trainys, Masspeth, N. Y.	10.00
J. K. Mažukna, Pittsburgh, Pa.	10.00
P. E. Karpus, Georgetown, Ont., Canada	10.00
J. Vaitonis, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnienė	10.00
J. ir J. Plusčiauskai, Woodhaven, N. Y., per N. Ventienę	10.00
Albina Vaznienė, Richmond Hill, N. Y., per N. Ventienę, prisiminimui mirusio vyro	10.00
J. Andrus, North Miami, Fla., per V. Boviną	10.00
M. P. Yokumskas, Haverhill, Mass., per A. Račkauskienė	10.00
M. Shipman, Worcester, Mass., per J. Petkūną	10.00
Peter Chestnut, Brockton, Mass., per C. Ustupą	10.00
Mary Kvietkas, No. Miami Beach, Fla., per N. Iešmantienę	10.00
N. Iešmantienė, Lauderdale Lakes, Fla.	10.00
A. Yanulis, Cleveland, Ohio, per Ben Darin	10.00
St. Dames, Cleveland, Ohio, per Ben Darin	10.00

Susivienijimo lietuvių Brazilijoje organo, savaitraščio "Garsas" penkiasdešimtmečiui paminėti

LINAS VALBALSYS

Šių metų rugsėjo 16 dieną sukako 50 metų nuo išėjimo pirmojo pažangaus Brazilijos lietuvių laikraščio, Susivienijimo Brazilijoje organo "Garsas."

Jeigu laikraštis, kaip plačios informacijos šaltinis, reikalingas žmonėms gyvenantiems gimtinėje, tai tuo labiau jis reikalingesnis išeivijoje. Tą turint galvoje ir pradėjo pasirodyti vienas po kitam laikraščiai Brazilijoje (San Paulo mieste) įvairiais pavadinimais: "Brazilijos lietuvis," "Garsas," "Pietų Amerikos lietuvis," "Lietubis Brazilijoje" ir daugelis kitų, leidžiamų organizacijų ir atskirų asmenų-biznierių.

Vos susikūrusi Susivienijimo Brazilijoje organizacija dar nebuvo pajėgi išlaikyti laikraštį iš organizacijos išdo. Tą sunkią našta ant savo pečių pasiėmė keli organizacijos nariai, jau spėję tvirtai atsistoti ant svečios žemės, tai: Stasys Slika, Alfonsas Marma, Jonas Didelis, Jurgis Zibolis, Kazys Ramanauskas ir kiti.

Kaip žinome, Susivienijimo lietuvių Brazilijoje iniciatoriais buvo Vincas Zakaruskas ir J. Trilikauskas. Pradžioje, įsibrovus į organizaciją keliems elementams (J. Stankaičiui, Kostui Norkui ir Kostui Uckui) tūpėjo vietoje, nes tarp steigėjų ir Stankaičio bei Kosto Norkaus (pastarasis, surinkęs keliolika prenumeratų laikraščiu išdūmė į Urugvajų, išsinešdamas pinigus) nebuvo sutarimo. Bet laudis sužinojusi apie organizacijos steigimą atsiliepė labai teigiamai. Apie tai, savo atsiminimuose, Kostas Uckus 1930 metų balandžio 22 dienos "Lietuvis Brazilijoje" rašė: "... Silba Pinto gatvėje įvykusiame susirinkime prisirašė net 150 naujų narių." Šių žodžių autoriui teko dalyvauti tame susirinkime ir matyti kaip

gausiai lietuvių rašėsi nariais į Susivienijimo lietuvių Brazilijoje organizaciją.

Organizacija augo narių skaičiumi ir prestižu. Brazilijoje buvęs "Lietuvos aidas" bendradarbis Juozas Daugėla knygoje "Lietuviai Brazilijoje" rašo: "... Komunistams organizacinis darbas sekėsi kuo geriausiai: mat, priešingos srovės organizacijų vadai tiek susikompromitavo, kad pagaliau iš San Paulo miesto išvažinėjo."

Tikrumoje, Susivienijimas lietuvių Brazilijoje dar nebuvo vadovaujamas komunistų. Tas pats buvo ir su "Garsu." Laikraščio priešakyje stovėjo redaktorius Adolfas Zauka, nieko bendro neturėjęs nei su Lietuvos Komunistų partija, nei su Brazilijos. tik 1930 metų pradžioje visuotiniame narių susirinkime buvo pakreiptos SLB gairės kairesne linkme. Apie tai 1930 metų balandžio 22 dieną tautininkų laikraštis "Lietuvis Brazilijoje" rašė: "... Brazilijos lietuvių susivienijimas San Paulo mieste Bom Retoro visuotiniame susirinkime savo organizacijai ir savo organui "Garsas" priėmė komunistinį obalsį: Visų šalių proletarai, vienykitės!"

Susivienijimo lietuvių Brazilijos priešai to ir laukė. Klerikalai ir tautininkai su Lietuvos konsulu Petru Mačiūliu priešakyje pradėjo atvirai grasinti "Garsui" ir organizacijai. 1930 metų gegužės 3 dienomis numeryje tautininkų ir klerikalų organas "Lietuvis Brazilijoje" šaukė: "Garsininkai skelbia kovą (...). Pasikeitęs "Garsas" vadovybei, pasikeitė ir visa jo vedamoji linija. Jei pirmiau tik retkarčiais iškeldavo komunistinius obalsius, tai dabar beveik kiekviename numeryje (...) Bet vel tui jūsu tie visi norai. Sveiki žmonės nepasiduos šioms jūsuprotiškomis užgaidoms."

T. Lapin, Hudson, N. H.	10.00
K. Yenkelūnienė, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnienę	9.50
V. Pachesa, Worcester, Mass., per J. Petkūną	8.00
J. Jaskevičius, Worcester, Mass., per J. Petkūną	8.00
J. Žukauskas, Toronto, Ont., Canada	8.00
V. Ruginis, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnienę	8.00
Mrs. K. Rogers, Toronto, Ont., Canada, per J. Žuką	7.00
Johanna Demikis, Worcester, Mass., per J. Petkūną	5.00
Petras Stasikaitis, Hot Springs, Ark., per B. F. Kubilių	5.00
Juozas Simel, Colts Neck, N. J.	5.00
Frank Bunkus, St. Petersburg, Fla., per P. Alekna	5.00
Eva Valley, St. Petersburg, Fla., per P. Alekna	5.00
M. Grigun, Norwood, Mass., per M. Uždavinį	5.00
Joana Grigas, Salt Lake City, Utah	5.00
A. Šilinis, Montreal, Que., Canada	5.00
Juozas Bakanas, Chester, Pa.	5.00
Millie Cancere, Chicago, Ill.	5.00
Anna Zutaut, Thomaston, Conn., per M. Svinkūnienę	5.00
L. Stadolnikas, Lynn, Mass., per A. Račkauskienę	5.00
M. Chase, Lowell, Mass., per A. Račkauskienę	5.00
Joseph Čelkis, Las Vegas, Nevada	5.00
W. S. Žitkus, Worcester, Mass., per J. Petkūną	5.00
E. Zienius, Rouville, Que., Canada, per A. Mitchell	5.00
Kaziuinė Korsok, Tallmadge, Ohio	5.00
Albert Ažukas, Hoboken, N. J.	5.00
J. Shaskas, Philadelphia, Pa., per R. Merki	5.00
A. Jurgutaitis, Toronto, Ont., Canada, per S. Karvelį	4.20
Aldona Anderson, Marmora, Ont., Canada, per S. Karvelį	4.20
J. Savichūnas, Toronto, Ont., Canada, per J. Žuką	4.00
A. Juozaitis, Toronto, Ont., Canada, per J. Žuką	4.00
D. Spakauskas, Worcester, Mass., per J. Petkūną	3.00
E. Lindemair, Niles, Ill.	3.00
J. Milvidas, Methuen, Mass., per A. Račkauskienę	3.00
J. Rudis, Methuen, Mass., per A. Račkauskienę	3.00
Antanas Biliūnas, Brockton, Mass., per C. Ustupą	3.00
K. Zemaitienė, Rochester, N. Y.	2.00
Helen Zilinskas, Augusta, Maine	2.00
K. Kazlauskas, Grand Rapids, Mich., per E. Margienę	2.00
A. Balčiūnas, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnienę	1.00

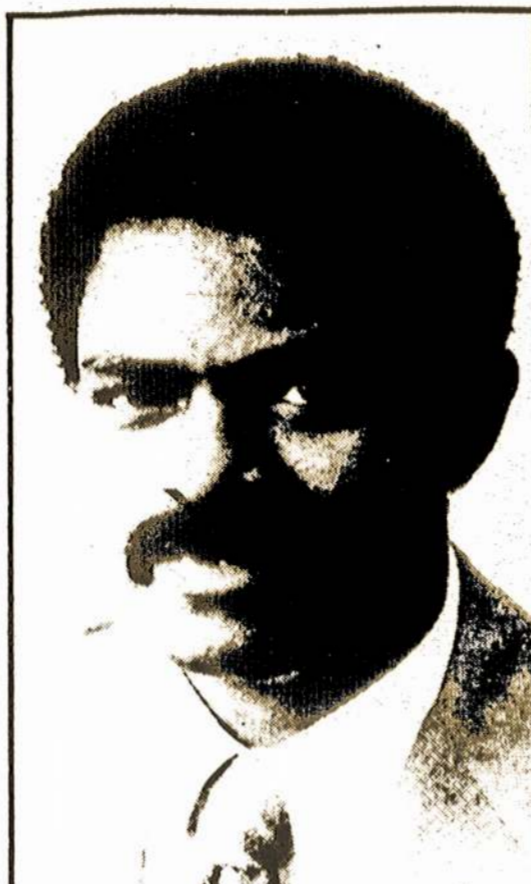
Viso dabar skelbiamų aukų gavome \$2,442.90. Pridėjus pirmiau skelbtų aukų į fondą, iki spalio 23 d. įplaukė \$5,329.38.

Sirdingai dėkojame.

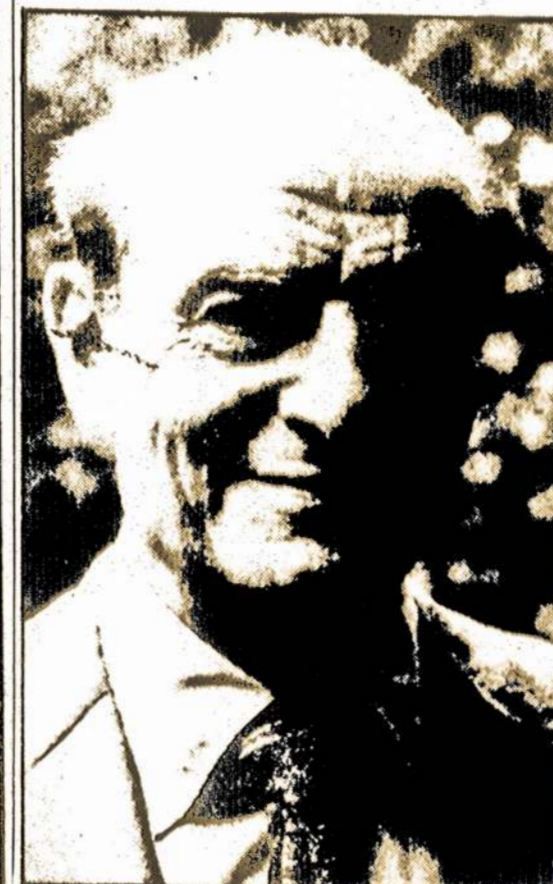
ADMINISTRACIJA

Komunistų Partijos kandidatai lapkričio rinkimuose

KANDIDATAI NEW YORKO VALSTIJOJE

Jarvis Tyner
gubernatorius

Victor Perlo
įžidininkus

Jeff Reeves
įprokurorus

KANDIDATAI KITOSE VALSTIJOSE

Elmer Kistler
kand. į Kongresą Washington
valst. 7-jame distrikte

Joelle Fishman
Conn. valstijoje kandidatė į
Kongresą 3-jame distrikte

Laura Ross
Mass. valstijoje kandidatė į
Kongresą 8-tam distrikte

Helen Kruth
Kandidatė į knygų
peržiūrotąjį Minn. valstijoje

Fred Blair
Kandidatas Wisconsin
valstijoje įžidininkus

Lorenzo Torrez
Kandidatas Arizona
valstijoje senatą 10-tam
distrikte

(...) Tad, dar kartą sakau: "vėją sėsit—vėją ir piausit,"—rašė vienas tautininkų vadeiva. Tame pačiame numeryje tautininkų organas skelbė savo skaitytojams ir džiūgavo: "... Balandžio 28 dienos vakare suareštuotas tapo "Garso" redaktorius p. Marma ir kiti šeši Susivienijimo vadai. Juos areštuojant tapo paimti paskutiniai numeriai "Garso," "Laisvės," "Vilnės" ir kitų laikraščių. Kaip matome, tautininkai buvo gerai informuoti: jie grasino, jie skundė, jie džiaugėsi atlikę juodą darbą.

Pasukus Susivienijimo gaires nauju keliu, 1930 metų kovo 22 dieną iš organizacijos išstojo Petras Jasinskas, J. Norkūnas, Stasys Poškevičius ir Jurgis Zibolis, iš "Garso" redaktoriaus posto—Adolfas Zauka. Į Zaukos vieta, tuo metu gyvenęs periferijoje, buvo pakviestas Alfonsas Marma. Neilgai teko redaktoriauti Alfonsui Marmai. Kaip matome iš "Lietuvis Brazilijoje" pranešimo, jis buvo areštuotas 1930 metų balandžio 28 dieną. O tie, laikraščio minimi vadai, buvo eiliniai organizacijos nariai, atėję su reikalais į Bom Retoro skyriaus būsti-

ne, kurioje buvo ir laikraščio redakcija.

Balandžio 28 dieną areštavo draugą Alfonsą Marmą "Garso" redaktoriaus kėdė buvo patikėta buvusiam Lietuvos Komunistų partijos nariui Juozui Marcinkevičiui. Jis, paruošęs tik kelis "Garso" numerius, iš redakcijos pasitraukė dėl grėsmės būti suimtam. Laikraščio redagavimas atiteko Vaitiekui Tamošiūniui. V. Tamošiūnas su redagavo vos vieną-paskutinį "Garso" numerį. 1930 metų gegužės 28 dieną politinė policija dar kartą užpuolė Susivienijimo lietuvių Brazilijoje patalpas ir areštavo Vaitiekų Tamošiūną. O po kelių dienų buvo areštuotas Susivienijimo lietuvių Brazilijoje Centro valdybos pirmininkas Jonas Bakutis ir dar keli organizacijos nariai.

Reakcija pradėjo siautėti visu smarkumu. Kalėjimai pilnėjo SLB nariais ir jiems prijaunčiais. Užteko paklausti liežuvį, kad "tas ir tas yra Susivienijimo lietuvių Brazilijos narys" ir bematant buvo suimtas. Daugelis buvo išstremti į Lietuvą, tik vienam Alfonsui Marmai (dėka Stasio Šlikto didelių rūpesčių ir pažintimis) pasisekė

patekti į Urugvajų, tuo metu buvusią laisvės sala visoje Lotynų Amerikoje. Ten jis įstojo į Urugvajaus Komunistų partiją, padėjo draugams urugvajiečiams leisti lietuviškus laikraščius.

... Darbo žmonių priešai trynė iš džiaugsmo rankas, kad jiems pasisekė susidoroti su opozicija—užgniaužti darbo žmonių gynėjo burna, iškeliančią aikštėn klerikalų ir tautininkų juodus daubus Brazilijos lietuvių kolonijoje. Bet... pažangus žodis neilgam. 1931 metais Brazilijos lietuvių komunistai išleido pagrindinį laikraštį "Darbininkų žodis"; isteigė Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugijos 41-ą kuopą; moterys susiorganizavo į Lietuvių Darbininkų Susivienijimo Amerikoje kuopą, jaunimas, kad parėmus pogrindyje leidžiamą laikraštį, isteigė Lietuvių artistinės ir sportinės kultūros klubą.

Deja... ir ši veikla buvo neilga. Įvyko išdavystė. Policija suėmė "Darbininkų žodžio" redaktorių, uždarė laikraštį ir areštavo per 30 draugų. Tuo pat metu buvo uždarytos visos pažangios organizacijos bei jų kuopos.

St. Petersburg, Fla.

Spalio 7 Lietuvos Piliiečių Klubu salėje įvyko LLD 45 kp. susirinkimas. Jį pravedė kuopos pirmininkas St. Kuzmickas. Tylos minute pagerbtas miros kuopos narys Petras Sluckis.

Kuopos valdyba bei renginių komisija pateikė raportus. Raportai priimti.

Mūsų renginių darbuotojas dailininkas Pranas Mockapetris sirgo apie keturis mėnesius, pergryveno dvi operacijas. Buvo malonu matyti jį susveikusį ir vėl dirbantį prie jam įprasto darbo paravinėti bilietus. Jam susirgus, jį pavadavo mūsų nuosirdi organizacijų narė Eva Valley. Ačiū Evai.

Susirinkimas nutarė pasveikinti "Laisvę" ir "Vilnij" su vėjais pradžia ir abiem laikraščiams paskyrė po \$500, taipgi nutarė atnaujinti "Vilnį" ir "Laisvės" prenumeras į Lietuvą.

Į kuopą įsirašė dvi narės—Stela Daraška ir Stela Kreml.

P. ir A. Aleknai parvėžė bonketę stipriosios Lietu-

vos nuo gydytojų A. ir B. Pikčių.

Dainos Mylėtojų Choras po pamokų patraukė po lašiu. Gydytojams Pikčiams Choro vardu širdingas ačiū.

Susirinkimą baigus, mūsų šeimininkai M. ir A. Raškauskai pavaišino skaniais valgiais. O po pietų priegeros muzikos pasišokom iki vakaro.

Spalio 14 savoje salėje klubiečiai turėjo susirinkimą. Jį pravedė klubo prez. V. Bunkus. Klubu valdyba bei renginių komisija pateikė raportus iš klubo veiklos, raportai priimti. V. Bunkus kalbėjo, kad oras jau truputį atvėso. Jau grįžo iš atostogų organizacijų nariai bei mūsų pobūvių lankytojai. Mūsų veikla bus gyesnė ir pobūviai skaitlingesni.

Buvo malonu matyti mūsų mielus šeimininkus M. ir A. Raškauskus po skaudžios automašinos nelaimės jau susveikusius ir vėl dirbančius virtuvėje. Linkiu jiems pilnai atgauti sveikatą.

Po pietų mūsų mylimi dainininkai išpildė dainų programą. Dainavo solistas Larry Strack, Violet ir Stasys Kuzmickai dainavo duetas. Akomponavo Helena Janulytė. V. Bunkus padėjo solistui, duetistams ir akompanistei. Toliau Walteris Strolis pagrojo ir visi linksmai šoko iki vėlumos.

Spalio 21 Lietuvos Piliiečių Klubu salėje įvyko LLD 45-tos kp. linksmas pobūvis. Susirinko gražios publikos.

Kaip ir visuomet, pietūs buvo 12 valandą, o po pietų, po ilgų atostogų, pasirodė Dainos Mylėtojų Choras, vadovaujamas Helenos Janulytės, ir gražiai padainavo keletą dainelių.

Kuopos pirmininkas Stasys Kuzmickas Dainos Mylėtojų Choriui ir Helenai Janulytei padėjo. Po to Walteris Strolis pagrojo ir visi linksmai pasišokom.

Mūsų organizacijų narės susirgusios: Petrė Lukienė ir Alisė Sermakšienė. Linkiu greit ir pilnai susveikti.

PRANEŠIMAI

Lapkričio 4 d. LLD 45 įvyks kuopos susirinkimas.

Lapkričio 11 Klubu susirinkimas. Pradžią 10:30 val. ryto, pietūs 12 valandą. Po pietų įvyks žiemos sezono atidarymo koncertas.

Prašom visų dalyvauti. Įvyks klubo salėje, 314—15 Ave. South. V. Bunkienė

Cleveland, Ohio

LDS 55-tos kuopos paskutinis šių metų susirinkimas įvyks lapkričio-Nov. 2 d. 12 v. dieną, ICA svet. 15901 St. Clair Ave. Kuopos valdyba prašė visų narių posėdyje dalyvauti ir išrinkti naują darbščią valdybą ateinančioms 1979 metams—taipgi prisidėti naujais, naudingais patarimais kuopos gerovei ir tolimesniam veiksmui! Susirinkimas bus baigtas su geromis vaišėmis.

Visiems dalyviams. Taipgi bus gera proga paremti mūsų spaudą ir užsiprenumeruoti laikraščius.

NUŠAUTA 8 VAIKŲ MOTINA

Ruth Jackson, 36 metų, gyvenanti 9348 Gaylord Ave., nušauta laukianti buso prie Buckeye Rd. ir Woodhill Rd. Ji buvo užpulta apie 10:30 val. vak. Prieš suklupstant, ji, pagal liudininkus, paleido pora šūvių iš savo revolverio ir, rodos, plėšiką pašovė.

Šią savaitę atsidarė mokyklos. Nors streikas laimėtas, — 900 darbininkų liko be darbų. Sako, bus uždarytos net 26 mokyklos. Streiko laiku vandalai išdaužė 1000 langų ir vietose sudraskė mokyklų baldus, instrumentus.

White Motor Companija nors trokų gamybą iškraustė į naujas dirbtuves—New River Valley, Va. kur unijos "palankesnės" dirbtuvių savininkams, bet U. A. W. ten vistiek sutvėrė lokalą # 2069.

Naujas kontraktas suteikia geresnes darbo sąlygas ir algų pakėlimą—pirmaisiais metais \$1 į valandą, antrais ir trečiaisiais metais algos pakils po 55 c.

Senoje Clevelando dirbtuvėje gamins tik trokams dalis. Iš virš 2,000 darbininkų, čia turi darbus tik apie 1,000.

Rugsėjo pabaigoje mirė Mary Zelenžauskas, kadaisia buvus Naunėkienė. Jos liūdi giminės-tetos: Genevieve Bugeda, Aldona Zalokar ir giminaitis Algird Blaskėvičia. Liūdi ir LDS 55-tos kps. ir Moterų Klubu nariai. Ji buvo gimus Kapsuko mieste.

J. Petraus

KODĖL JIS KAIRIAJĄ AKĮ VISUOMET UŽSIDENGĖS?

Mošė Dyan

Dabartinį Izraelio užsienio reikalų ministrą labai skaudai nelaimė ištiko Antrojo pasaulinio karo metu. Vieną kartą jam per žiuroną žiūrėti, prieš du kulka pataikė į žiuroną ir baisiai sužalojo jam kairiąją akį.

APIE MŪSŲ PAŽANGŲ VEIKĖJĄ JO GIMIMO 90-UJŲ METINIŲ PROGA

Vilniaus didžiajame dienraštyje "Tiesa" [spalio 20 d.] po antrašte "Tarybų Lietuvos bičiulis" Jonas Jurgaitis rašo:

Walter Kershulis

Zinomas pažangių Amerikos lietuvių veikėjas Valteris Keršulis švenčia savo 90-me-tį.

Gimęs ir augęs Kurkliečiuose (Rokiškio raj.), valstiečių šeimoje, iš pat mažų metų jis pajuto sunkią vargulių dalį, todėl, sulaukęs 25 metų, išvažiavo laimės ieškoti svetur.

Atsidūręs Jungtinėse Amerikos Valstijose, iš pradžių dirbo darbininku, vėliau išmoko siuvėjo amato. Jis greit pajuto darbavijų išnaudojimą, ir todėl pats gyvenimas įtraukė jį į tada veikusią Lietuvos socialistų sąjungą. Skaitė ir uoliai rėmė pažangių lietuvių laikraštį "Laisvė."

1920 metais persikėlęs gyventi į New Yorką, jis užmezgė glaudžius ryšius su "Laisvė" tiesiogiai rūpinamasis jos gyvavimu. Akty-

viai dalyvavo ir kitose pažangiose darbininkų organizacijose.

Iš JAV pažangios spaudos puslapių ir draugų lūpų dažnai girdime minint aktyvių veikėjų Valterio ir Bronės Keršuliu pavarde. Be jų vaidmens sunku įsivaizduoti New Yorko pažangiųjų lietuvių veiklą, nes jis ir "Laisvės" laikraščio direktorių tarybos narys, "Laisvės" namo bendrovės pirmininkas, "Aido" choro valdybos išdini-

ninkas. Visuomeninėms pareigoms Valteris atiduoda savo neišsenkamą energiją ir jėgas, kiekvieną pavestą darbą ar užduotį jis atlieka labai kruopščiai, sąžiningai, su didžiausia meile.

O kas, lankęsis Amerikoje, nežino jaukus Valterio ir Bronės Keršuliu buto. Čia įvyko daug susitikimų su atvykusiais iš Tarybų Lietuvos meno veikėjais ir darbuotojais, dainininkais ir artistais.

Keršuliai lankėsi Tarybų Lietuvoje. Su "Aido" choru dainavo 1966 metų respublikos Dainų šventėje. Važinėjo po respubliką, džiaugėsi jos pasiekimais. Po to jie apie tai plačiai rašė mūsų ir Amerikos pažangiųjų lietuvių spaudoje.

VAJUS

GAVIMUI "LAISVĖI" NAUJŲ SKAITYTOJŲ IR ATNAUJINIMŲ UŽSIBAIGUSIŲ PRENUMERATŲ

VAJUS PRASIDĖJO RUGSĖJO 1 IR TĖSIS TRIS MENESIUS, IKI ŠIŲ METŲ LAPKRIČIO 30 D.

Kviečiame į Talką

Kviečiame į talką visus buvusius vadininkus ir labai laukiame naujų vadininkų. Gerai susiorganizuokime šiam darbui ir veikime su pirma vėjais dieną. Rūpinkimės aplankyti kuo daugiau namų vėjais reikalui ir kalbinti žmones užsisakyti "Laisvę."

\$15,000 FONDAS

Apart įeigu už prenumeras ir skelbimus, turime ieškoti kitokių šaltinių biudžeto sukėlimui, kad "Laisvė" gyvuotų. Per šį vėjį sieksime ir vėl šiam svarbiu reikalui sukelti \$15,000 fondą. Tai padarykime aukomis ir pelnu nuo parengimų.

"LAISVĖS" KAINOS AMERIKOJE IR UŽSIENIUOSE:

Amerikoje \$10 metams, \$5.50 pusei metų.
Kanadoje \$10.00 metams, \$5.50 pusei metų
Lietuvoje \$12.00 metams, \$6.50 pusei metų
Kitur užsieniuose \$12.00 metams, \$6.50 pusei metų

visais vėjais reikalais rašykite:

Laisvė

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N.Y. 11417

"LAISVĖS" METINIS KONCERTAS

Įvyks lapkričio 5
Laisvės Salėje, 102-02 Liberty Ave.,
Ozone Park, N. Y.
Pradžią: 2 val. po pietų

Aidiečiai ruošiasi išpildyti programą kuo puikusiai. Apart Choro, dainuos solistas Nellie Ventienė, Victor Becker, Sr. ir Victor Becker Jr.; duetai Victor ir sūnus, Nellie ir Victor, taipgi Nellie ir Tessie Stočkienė.

O staigmena bus: koncerto akompanistas Frank Brazinskas ir jo dvi dukrelės Karen ir Elizabeth atliks ką tai nors negirdėto. Po koncerto bus geri pietūs. Auka \$7.

N. Y. valstija gaus bilijoną dolerių

Prezidentas Carteris pasirašė Kongreso priimtą bilijū, kuris iš federalinio izdo suteiks New Yorko valstijai bilijoną dolerių paramos. Piniagai skiriami kovai su nedarbu. Sakoma, kad ši pagalba aprūpins darbu apie 70,000 bedarbių.

Malonus susitikimas

Spalio 21 d., šeštadienį, Aido Choras susirinko valandą anksčiau praktiks, kad turėtų daugiau laiko prisiruoti priėmimui svečių iš Tarybų Lietuvos. Svečiais, kaip jau buvo "Laisvėje" praeitą savaitę rašyta, buvo į Ameriką atvykę ir Laisvės salėje dalyvavo Lietuvos švietimo ministro pavaduotojas Valentinas Spurga ir Kauno muzikinio teatro solistas Eduardas Gutauskas. Aidiečiai ir LDS Centro Komiteto narius bei kitus dalyvius solistas Gutauskas nustebino savo nepaprastai stipriu, gražiu balsu.

Aido Choras solistas Viktoras Bekeris ir Eduardas Gutauskas labai gražiai padainavo duetą, o prie jų prisidėjo ir visas Choras.

Popietę praleidome labai draugiškoje nuotaikoje.

Vaišėms paruošti pasidarbavo aidietės Ona Babarskienė, Nellie Ventienė, Tessie

Stočkienė ir Adelė Lupsevičienė. Darbu ir dovanomis bei išlaidų padengimu taipgi prisidėjo KDS Centro Komiteto narės ir kiti, kurie buvo atėję išgirsti gražių dainų ir susipažinti su svečiais. Aido Choras širdingai dėkoja visiems.

Jau senokai Aido Choriui paukojo V. Paulauskas \$10 ir J. Augutienė \$5. Labai ačiū už paramą.

Choro Valdyba

SAULĖ ŠILDO BUTUS

Viename Odesos srities rajone, kur gausu saulėtų dienų (300 per metus), pastatytas helio įrenginys, aprūpinantis karštu vandeniu 12 butų gyvenamąjį namą. Vandens temperatūra yra 75°C.

Tokios temperatūros pakanka butams šildyti. O šaltomis žiemos dienomis saulei pagelbsti nedidelė katilinė, įjungta į helio termocentralės sistemą.

BRIEFS

Tensions within a family may trigger cancer in the most emotional family member, according to researchers.

An agreement has been signed in Moscow that Coca-Cola will be the only foreign supplier of non-alcoholic drinks during the 1980 Olympic Games.

The latest about Christina Onassis is that she wants a baby and baby should be born in the Soviet Union. According to the papers one of her friends had said: "Christina married in Moscow because Soviet Union is the only country in the world where the law permits any heir to inherit the mother's family name."

Christina lost her brother and her father, so her child is going to carry on the famous family name.

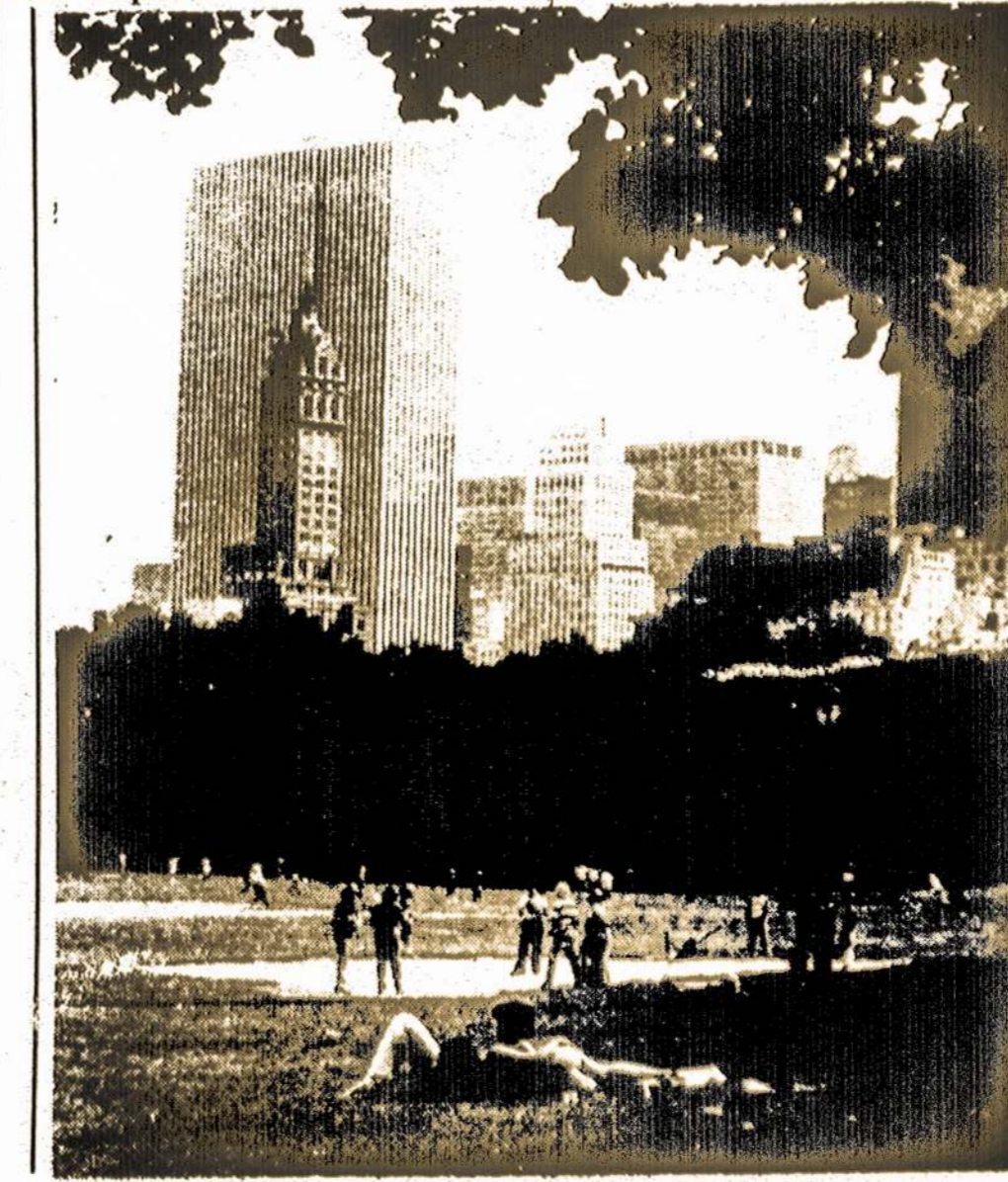
Salt is one of the major health hazards facing millions of Americans, but there are simple steps you can take to cut down on salt overdose and lead a healthier life, according to a nutrition expert.

The Fine Arts Center at the State University of New York at Stony Brook is having series of pre-inaugural concerts, dance and theatre performances. The Moscow Chamber Orchestra performed earlier this month and it had been just wonderful. "You shouldn't have missed it," told me Mrs. Keramias who had been there and who is the one who has been giving us the information about the Art Center.

Friday, November 10, at 8 p. m. Eugene Fodor, a 27-year-old American violinist will perform. He became overnight an international celebrity when he tied for the top prize at Moscow's International Tchaikovsky Violin Competition—the first western-world, top prize winner in this competition.

Very few nice days are left before cold winter sets in. It was like Indian Summer at Sheep Meadow in Central Park. It was a perfect day for anything, and people tried to make use of those last beautiful warm days.

Ilse

ST. PETERSBURG, FLORIDA

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Jau sukako dveji metai, kai mano mylimas vyras

Victor Valley

atsiskyrė iš gyvųjų tarpo, tačiau jo nuveikti darbai paliko pėdsakus pažangiųjų lietuvių veikloje.

Esu viena, bet mano mylimo vyro atminimas visuomet glūdi širdyje.

Liūdinti žmona

EVA VALLEY

DIX HILLS, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

mano mylimo vyro

Daktaro Antano Petrikos

Lapkričio 8 dieną sukanka ketveri metai nuo jo mirties.

Liūdna, skaudu ir tuščia be Tavęs. Išsėkis, mano mielas Tarybų Lietuvos žemėlėje, Paežerių kapinėse.

MARGARETA

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: 846-1970